

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

STŘÍDMOST

- 10 Evangelium pro nasycené
- 22 K čemu potřebujeme „leadry“?
- 25 Střídmost je žádaná ctnost
- 38 Diakonie: Start v Rubikonu

Univerzita Karlova
EVANGELICKÁ
TEOLOGICKÁ
FAKULTA

**POJĎTE
STUDOVAT**

SOCIÁLNÍ PRÁCI

na ETF UK Obor Pastorační a sociální práce

CHCETE

pomáhat lidem,
kteří to potřebují?

HLEDÁTE

zajímavý studijní obor
a smysluplnou práci?

O zajímavých tématech
se dozvíte v kurzech

- » Metody sociální práce
- » Sociální a vývojová psychologie
- » Sociologie
- » Sociologie medicíny a zdravotnictví
- » Klinická psychologie
- » Psychosociální krizová pomoc
- » Komunitní práce
- » Sociální práce s rodinou
- » Sociální práce s menšinami
- » Úvod do filozofie
- » Etika pro sociální práci
- » Základy práva
- » Religionistika
- » Křesťanská sociální etika
- » Filozofická a teologická antropologie

PŘIHLÁŠKY

můžete podat

do 31. března 2020.

ETF UK

Černá 9, 111 50 Praha 1

klvacova@etf.cuni.cz

Navíc nabízíme

Praxi v zajímavých organizacích již od 1. ročníku (640 hodin praxe)

Rodinné prostředí fakulty a individuální přístup ke studentům

Důraz na kritické myšlení a iniciativu studentů

Možnost studia v zahraničí (Finsko, Belgie, Nizozemí a další)

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *E. Plzáková*
- 8** Půst – *J. Pechar*
- 10** Evangelium pro nasycené – *O. Kolář*
- 12** Musíme vědět, co chceme sdělit
– *A. Šůra*
- 15** Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 21** Hádala se duše s tělem – *J. Satke*
- 22** K čemu potřebujeme „leadery“
– *P. Štulc*
- 25** Střídmost je žádaná ctnost
– *D. Ženatá*
- 28** Cesta kolem světa za 80 minut
- 29** Velkolepé dobrodružství – *O. Kolář*
- 33** Charitativní akce dejvického sboru
– *J. Mašek*
- 34** Koncert v Novém Jičíně – *L. Billová*
- 35** Slavnostní neděle v Aši – *P. Kučera*
- 35** Ekumenické oddělení – *D. Ženatá*

DIAKONIE

- 38** Start v Rubikonu – *V. Čepelák*
- 40** Libanon: Do školy, ne do práce
– *I. Dingová*

SLOVO

- 42** Ke kampani 5 % a hlavu vzhůru
– *P. Říčan*
- 43** Vděk – *L. Ridzoňová*
- 44** Švestka – *A. Pudlovská*
- 46** Slova a obrazy křesťanské víry
– *J. Hamariová*
- 47** Proč andělé natahují krky
– *R. Čunderlíková*
- 48** Braňme svoje děti – *J. Plíšková*
- 49** Poslední slovo – *P. Hájíčková*

ÚVODNÍK

Zachráníme střídmostí svět?

Ke křesťanským ctnostem patří jistě také střídmost a uměřenost. My evangelici býváme často tak uměření, až jsme nudní. Přemýšlet o střídmosti či přiměřenosti v postní době je však zcela na místě. Proto jsme tuto ctnost stanovili jako téma Českého bratra číslo 3, který vychází právě v předvelikonočním, postním čase.

Opak střídmosti je v Bibli nazýván u kralických trefně obžerství, na jiných místech také flámování nebo hodování. A objevuje se v Ježíšově řeči o konci světa. Že bychom se k němu už opravdu blížili? Vypadá to, že naše globální nestřídmost přispívá ke globálním změnám na celé planetě, ať patříme ke společností bohatším, nebo chudším. O tom všem v tomto čísle píšeme a snažíme se naznačit i možnou nápravu. Začít každý sám u sebe, v malém, aledůsledně. Svět nezachrání pár poustevníků, ale miliony lidí, kteří se uskovní trošku.

Jsmo vyzýváni ke štědrosti při postní sbírce. Její výtěžek věnuje letos Diakonie komunitnímu centru Tahaddi v Libanonu na předškolní vzdělávání dětí, o kterém se v diakonické rubrice dočtete více. Pokud se sbírka vydaří tak jako v minulých letech, pokryje platy pracovníků školky na celý jeden rok.

Toto číslo přináší také několik pozvánek. Na scénické oratorium *Labyrint*, na setkání křesťanů ve Štýrském Hradci; uveřejňujeme také nabídku studia na Evangelické bohoslovecké fakultě, kde pro příští akademický rok chystají tři bakalářské a tři navazující magisterské studijní programy. Nechte se pozvat!

Milí čtenáři, přeji vám inspirativní čtení a klidný postní čas.

Daniela Ženatá

Setkání křesťanů ve Štýrském Hradci

Zveme vás na setkání křesťanů střední a východní Evropy ve Štýrském Hradci, které se koná od 3. do 5. července 2020.

Jedná se o velký sjezd několika tisíc účastníků z Německa, Polska, Česka, Slovenska, Maďarska, Rakouska a případně dalších zemí, na který se můžete přihlásit prostřednictvím webové stránky face2face2020.at; přihlašování již bylo započato.

Zvány jsou všechny generace, speciální program připravuje mládež a programová nabídka pamatuje také na dětské účastníky. V rámci setkání se uskuteční biblická práce, diskusní pořady, dílny, koncerty, výstavy, divadelní představení, sportovní turnaje, prohlídky města a další.

Vrcholem setkání jsou společné bohoslužby, na kterých se podílí účastníci odevšad.

Setkání křesťanů chce, aby se lidé z různých církví povzbudili ve víře v Ježíše Krista, aby se prohlubovaly vztahy našich zemí, chce podpořit zodpovědnost církví a jednotlivých křesťanů za věci veřejné.

Setkání křesťanů, které se v minulosti konalo už na více místech střední Evropy, se koná už po jedenácté; nejprve se sešly tři, pak čtyři, a nyní to bude už šest národů!

Labyrint – scénické oratorium k 350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského

Kulaté výročí úmrtí Jana Amose Komenského inspirovala pedagožku Jarmilu Bečkovou ke zpracování scénického oratoria na

motivy díla *Labyrint světa a ráje srdce*. Spolu s režisérkou Hanou Mikoláškovou kladou velký důraz na to, aby byl příběh poutníka, který hledá své místo v složitém světě, srozumitelný

pro všechny věkové kategorie. Představení je vhodné i pro děti.

Hudebně scénické představení v provedení sólistů z Městského divadla Brno, symfonického orchestru a pěveckého sboru Chermon pod taktovkou dirigenta Joela Hány nabízí výjimečný kulturní zážitek.

V hlavních rolích se představí Daniel Rymeš, Radek Novotný a sama autorka Jarmila Beková, na pódiu se objeví také speciální host Jan Sklenář. Moderní a vzdušné zpracování podtrhují mj. i nadčasové kostýmy výtvarníka Davida Janoška.

V první vlně se můžeme těšit na tři březnová představení – v Brně, Olomouci a v Praze, ve Smetanově síni Obecního domu, kde se zároveň diváci seznámí s anketou Zlatý Amos, která každoročně oceňuje nejoblíbenějšího učitele; vítěz pro rok 2019/2020 na začátku představení slavnostně zahájí novou tradici nazvanou „Amosova stopa“ – provede otisk své stopy do dlaždice, která bude umístěna u školy, ze které Zlatý Amos vzejde. V Ostravě se představení uskuteční na podzim, termín a místo je v jednání.

Plakát k představení *Labyrint* najdete na zadní straně tohoto časopisu.

Zemřel Erazim Kohák

Dne 8. února zemřel filosof a publicista Erazim Kohák (1933–2020). Mnozí ho znali

díky publikacím, v nichž zpracovával zejména ekologická témata: *Zelená svatozář* nebo ve své době unikátní *Hesla mladých svišťů*.

V mládí ho formovali rodiče, kteří se zapojili do protinacistického odboje. Otec novinář a prezident YMCA byl vězněn gestapem a poslán do koncentračního tábora v Mauthausenu. Matka profesorka poslána do Terezína. Oba se vrátili a po komunistických perzekucích celá rodina emigrovala do Spojených států amerických. Zde Erazim Kohák vystudoval filosofii na Yale University, oženil se a dlouhé roky tu žil a působil mimo jiné také jako evangelický farář.

Po definitivním návratu zpět do vlasti v roce 1995 pokračoval ve vědecké činnosti. Ovlivnil generace studentů a vstoupil do povědomí širší veřejnosti svými přednáškami a publikacemi, zejména z oblasti filosofie, etiky a ekologie. Angažoval se ve farním sboru Českobratrské církve evangelické U Klimenta v Praze 1, kde vedl přednášky, četl ze svých knih a občasné i kázal.

Působil jako profesor na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a Akademii věd ČR. Obdržel Cenu Josefa Vavrouška, medaili Za zásluhy a Řád Tomáše Garrigua Masaryka.

(foto: Wikimedia Commons)

aktualitu připravila **Daniela Ženatá**

TÉMA: STŘÍDMOST / UMĚŘENOST

modlitba březnová

nejíst
nevlastnit
nespěchat

nepít
nekouřit
nezávidět

tobě
Pane Bože
chci vytvořit místo

a
potom
žít naplno

modlitba **Lenky Řidzoňové**

kresba: *Petra Fischerová*

Ať se srdci ulehčí

Mějte se na pozoru, aby vaše srdce nebyla zatížena nestřídmostí, opilstvím a starostmi o živobytí a aby vás onen den nepřekvapil jako past. (Lk 21,34)

Těžká to věc, uvažovat o střídmosti, žijeme-li v kultuře, která se vyznačuje nesmírným plýtváním a fascinací věcmi, jednou ze zhoubných chorob. Navíc to vůbec není tak, že by se tohle vyhýbalo těm chudším. Žijeme v kultuře, kde se na nestřídmosti obecně podílí i ten největší asketa prostě tím, že tu žije. Tak co tedy? Pořád si myslím, že má smysl snažit se. I bez potvrzení, že to přinese spásu lidstvu, životnímu prostředí či tak nějak. Vždycky mě povzbudí, když čtu nebo slyším o lidech, kteří se snaží také.

Strýček Google má střídmost zařazenu u témat „alkohol“, to na prvním místě, a na druhém u tématu „jídlo“. Asi to tak bude, toto slovo tak chápeme na první poslech. V biblickém výskytu jsem našla jen jeho negativní variantu, a ta se také většinou pohybuje v prostředí opilců. Objevuje se v této negativní formě v delší Ježíšově řeči o konci světa. Ekumeničtí překladatelé zvolili nestřídmost, kraličtí mají obžerství, jiní použili flámování nebo hodování. Jsme stále v tématu, střídmost se týká člověka velmi osobně, týká se jeho tělesných potřeb.

Do debaty však tento citát přispívá parádním obratem „zatížené srdce“. A ovšem také tím, že toto se týká člověka až tak, že mu to nadělá spoustu nepříjemností v onen den, až bude zvlášť potřebovat být čilý a na pozoru, což hrozí nejen těm, jejichž pánem je jídlo a alkohol, ale i těm, kteří obětují svůj život starostem o živobytí.

Ovšem obtížené srdce, zatížené, přetížené starostmi výše zmíněnými, resp. snahou užít si život či přehlušit strážné života tím, co by mělo sloužit jako jeho podpora, to je to, co by nás mělo skutečně děsit. Ať už si představíme srdce po starověku jako sídlo myšlení a rozhodování, nebo po našem jako sídlo citu nebo tak, že je to tělesný orgán, který si neodpočine od první do poslední minuty našeho

života; v každém případě je to součást velkého významu, a zaneřádit ji nestřídmostí, na to je úsloví „řezat si pod sebou větve“ ještě slabé. Pěkně se k tomu hodí synonymní význam střídmosti, totiž „vnímání plnou myslí“. V Bibli by asi spíš řekli, že se máme zabývat nejdřív Božím královstvím a starat se o věčný život, který začíná už teď, a budeme vnímat každý svůj den plnou myslí.

Jiné synonymum střídmosti je uměřenost. Vyvolává dojem nudného společníka, u kterého máte pocit, že spolkl pravítko. Anebo můžeme, tou uměřeností vyzváni, směle vykročit k verši z Ř12,15: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími“.

To už se blíží konkrétní radě, jak na střídmost. Co už raději nemáme dělat a chtít, protože to škodí někde, někomu. Co si nemáme dopřávat, protože tím jen zahltneme svoje srdce a vydáváme se v nebezpečí, že nás onen den zastihne nepřipraveny. Abychom to zjistili, máme používat to, co máme k dispozici, totiž rozum a cit. Motivací k této ctnosti bude nejspíš to, že střídmostí děláme něco pro sebe i pro ty druhé.

Elen Plázková, farářka v Jimramově

Půst

Pro jednotu duše a těla

Půst je něco, co z praxe církve takřka vymizelo. Reformační církve namnoze půst odvrhly, protože v jeho reálné podobě své doby rozpoznaly dualistický boj proti tělu i zákonické skutkaření.

Po mém soudu jsme ovšem namnoze „s vaničkou vylili dítě“. Zapomněli jsme, že tělo a duše jsou v nás nerozdělitelně propojeny. Ano, jde o duši, ale ty tělesné projevy potřebujeme hlídat – protože duše k tomu, aby se projevila, tělo potřebuje.

Historie půstu

Půst není vynález křesťanské církve, pochází z židovství a plynule do ní přešel; známe jej navíc prakticky ze všech jiných náboženství. Do církve přešla i běžná židovská praxe postit se v určité dny v týdnu i před každým zásadním rozhodnutím.

Ježíšův postoj k půstu byl velmi kritický. Předpokládal ale zcela přirozeně (jako Žid), že se i jeho učedníci postit budou, a proto k tomu, „až se budou postit“, stanovil určitá pravidla. Většinu konkrétních pravidel ale vytvářela až církev.

Velmi záhy se objevuje čtyřicetidenní předvelikonoční půst. Postupně se postní praxe ustálila na systému Popeleční středa a Velký pátek jídlo žádné, ostatní středy a pátky se jí až po třetí hodině odpolední, po celých 40 dní žádné maso a žádný alkohol. V kláštrech byla pravidla ještě přísnější.

Půst jako projev jednoty těla a duše

Základním postřehem k postní praxi budiž jednota našich fyzických a psychických projevů. *Hardware* a *software* naší existence. Tělo je to hmatatelné, duše, to jsou naše myšlenky, nálady,

touhy, přání... Jedno bez druhého nemá smysl a jedno ovlivňuje druhé, a to obousměrně.

Jak tělo ovlivňuje duši? Když mě bolí zuby, jsem otrávený a protivný. Když jsem po dobrém obědě a odpočat, mám náladu dobrou. Pocit prázdnoty, marnosti a zmaru se leckdy vyřeší tím dobře se na-

jíst. A naopak? Stýskavé dítě na táboře bolí bříško, při dobré náladě a nadšení stoupá i práh bolesti a zranění při sportu člověk tolik necítí. Z tohoto úhlu pohledu půst působí jako lék pro tělo i pro duši; v ztučnělém těle otupí i duše. Athanasius píše: „Půst uzdravuje nemoci, vysušuje překypující tělesné šťávy, zahání zlé duchy, zaplašuje zvrácené myšlenky, dodává myslí větší jasnost, očišťuje srdce, posvěcuje tělo a posléze člověka vede před Boží trůn!“

1. Lék pro tělo: Vysušování tělesných šťáv je sice primitivní Galénova představa, ale má v sobě hodně pravdy. V době hladovění tělo po pár dnech spotřebuje glykogen v játrech a vůbec všechno, co bylo v krvi připraveno pro výživu a začne spotřebovávat ledacos, co v těle bylo a škodilo.

2. Lék pro duši: Církevní otcové znovu a znovu opakují, že půst přináší do našich životů pokoj a mír, protože nepokoj vzniká z nadvlády vášně a pudů. Tím, že omezím tělo, posiluji se k tomu, abych ovládal i svoji duši – svoje myšlenky, emoce, vášně a pudy.

Jen pozor – bojuješ proti pudům a vášním, ne proti tělu a krvi. Miluj své tělo. Jakmile se člověk postí, protože chce tělo trestat, umrtvit, zničit, je na špatné cestě, která končí v nemocnici, např. s anorexií. Křesťan by měl vědět, že půst těla a duše patří k sobě. Půst těla – tedy vzdát se jídla – musí být spojen s půstem duše – tedy vzdát se špatných myšlenek a tužeb.

Půst a modlitba

Znovu se nám vrací myšlenka, že vnější projevy těla ovlivňují duši. Potud si myslím, že půst zintenzivňuje modlitbu. Představte si situaci, že při modlitebním ztišení, uprostřed něčí modlitby se natáhnete pro chleba a začnete jíst nebo při své modlitbě rychle zhltnete smažený brambůrek. Podpoří to vaše modlitební soustředění?

Jako nerozdělitelný jedinec, složený z těla a duše, cítím, že když se v modlitbě obracím k Bohu a jen od něj v tu chvíli očekávám posilu pro svoji duši, měl bych právě tak v tuto chvíli čekat, že Bůh nenechá na holičkách moje tělo, a že tedy při modlitbě jíst rozhodně nemusím.

Toto považuji za nejlepší odpověď na otázku, proč se vůbec postit. Je to vyjádření mé soustředěnosti na modlitbu. Nejde o nátlak na Boha! Není to protestní hladovka za vyslyšení modlitby. Jde o mě. Když já se modlím, když já mluvím k Bohu, je půst projev této mé řeči. Je tu proto, abych si sám uvědomil, že jsem na Bohu plně závislý a že jen od něho mohu čekat pomoc.

V půstu se symbolicky distancujeme od Adama a Evy a jejich prvního hříchu se zakázaným ovocem. Tenkrát se tak projevila jejich touha po bohomovnosti. Jedením toho ovoce bylo tehdy vyjádřeno, že člověk nechce Boha poslouchat. Půstem naopak symbolicky říkám, že se Boží vůli podrobuji. Že se chci vrátit před tento okamžik. Proto je mi blížká

stará církevní praxe půstu před večeří Páně. Původně od půlnoci, dnes jednu hodinu před vlastním aktem. V půstu se omlouvám Bohu za spáchané hříchy (vyznání vin před VP) a moje první jídlo je Kristovo tělo a Kristova krev, ve kterých se mi on sám dává jako spojené tělesné i duchovní nasycení.

Půst jako cesta k osvětlení

Půstem se stáváme vnímavějšími k Božímu hlasu. Půst je součástí věštby v mnoha kulturách a není divu, že se takováto představa objevuje i v Bibli. Mojžíš i Eliáš se před setkáním s Bohem postí a právě tito dva se zjeví Ježíšovi jako „druhové v půstu“, jak píše velký obhájce postní praxe Tertulián.

Mystici i lékaři se shodují na tom, že půst zbystřuje vnímavost a smysly. Koncentrace se neztrácí, ale roste vnímavost. Člověk je citlivější na vnější podněty. To v sobě ovšem přirozeně nese i rizika. Můžete rozhoupat maniodepresivní houpačku k té manické straně – budete precitlivělí, vzteklí, podráždění. O důvod víc, proč se má člověk postit uvážlivě, proč se má o to intenzivněji modlit a číst Bibli, o to intenzivněji být ve společenství církve – nejlépe s někým, kdo se také postí. Ideálně pak s někým, koho nazvu pracovně „zповědník“.

Na závěr tedy sumář jako odpověď na otázku, proč se postit:

- půst čistí tělo a duši
- půst posiluje modlitbu
- půst posiluje vnímavost pro Boží oslovení.

Jaroslav Pechar

Evangelium pro nasycené

Co můžeme nabídnout těm, kdo nestojí o spasení

Jeden z největších evangelických teologů Dietrich Bonhoeffer napsal ve svých dopisech z vězení:

„Chtěl bych mluvit o Bohu nikoliv až na hranicích, ale v samém středu, nikoli ve slabých, ale v silných stránkách člověka, a tedy nikoli při smrti a hříchu, ale v životě a v tom, co je v člověku dobré. (...) Bůh chce, abychom ho poznávali v životě, a ne až v umírání, ve zdraví a v síle, a ne až v utrpení, jako jednající, a ne až jako hřešící.“

Tato slova byla od té doby nesčetněkrát citována a interpretována, avšak nezdá se, že by na výzvu v nich obsaženou někdo dokázal najít nosnou odpověď. Bonhoefferovi žel již nebylo dáno, aby svůj myšlenkový potenciál plně rozvinul. Stačil jen varovat před evangelizací, která musí člověku nejprve namluvit, že je hříšný a nešťastný, aby pak mohla přispěchat se záchranou v Kristu. „Nepodaří-li se však člověka dovést k tomu, aby své štěstí považoval za neštěstí, své zdraví za nemoc, svůj životní elán za zoufalou bezmoc, je teologická latina u konce.“

Co říci úspěšným a spokojeným

Zdá se, že dnešní církev, má-li přiblížit evangelium „nasyceným“, kteří necítí žádnou akutní ani chronickou nouzi, je u konce také. Takoví jsou relativně spokojeni v práci i rodině, mají přátele a síť známostí, jsou zdraví a jsou finančně zajištěni. Abych rovnou předešel nedorozumění: Tito lidé mají samozřejmě každodenní problémy a starosti, občas je něco bolí na těle i na duši. Nemají ale dojem, že by se jim nedostávalo něčeho zásadního, že by nějaký rozměr jejich života byl hrubě zanedbán, že by nějaká jejich potíž byla nesnesitelná. Svůj život dokážou ukočírovat, i když někdy lépe, někdy hůř.

A o sobě často říkají, že jsou slušní. Na taková prohlášení se právem díváme s jistým podezřením, mimo jiné proto, že se tak dnes titulují různí neofašisté, kteří by rádi odstranili ze společnosti ty údajně neslušné. Přiznejme ale, že ve světě, který máme sklon označovat jako zkažený, se opravdu

děje mnoho dobrého a Bohu milého. Ostatně být slušný pro tyto lidi rozhodně neznamena být dokonalý, to o sobě netvrdí.

Jednoduše řečeno: Lidé, které církev nedokáže oslovit, nemají touhu být spaseni či – řečeno současnějším jazykem – zachráněni. Totiž: zachráněni před čím? Před věčným zavržením? K posmrtnému životu mají postoj buď odmítavý, anebo lhostejný. Důležité pro ně je, jak žijí teď a tady. Ale oni si nemyslí, že by žili zásadně špatně, bídne a nesmyslně. Nestojí o to, aby je někdo poučoval o tom, jak je jejich život ve skutečnosti temný a ztracený. Pokud se octnou v nějaké krizi, dokážou ji řešit buď sami, nebo s pomocí druhých, žádnou náboženskou intervenci k tomu však nepotřebují.

Co jim církev nabízí pro tento pozemský život? Jak máme zvěstovat Krista, aniž bychom byli nejprve nuceni štěstí těchto lidí demaskovat jako iluzi, a slušnost jako maloměšťácké pokrytectví?

Nezúženě

Když se podíváme na pestrou škálu lidí, s nimiž se Ježíš či později apoštolové potkávali, zjistíme, že chápat evangelium výhradně jako zvěst o záchraně je jednostranné. Tomuto zúženému přístupu my kazatelé snadno podléháme. Když hovoříme o tom, jak Bůh pomohl nemocným, postiženým, opovrhovaným, zoufalým či bloudícím, tušíme, že se v těchto příbězích naši posluchači snadno najdou. Uvidí v nich své vlastní slabosti, selhání a slepé uličky. A vůbec je nemusíme nejprve duchovně znásilňovat, abychom je pak ujistili o Boží lásce, protože oni do kostela se svým trápením již přicházejí, a tak je nikdo na jejich bídu nemusí upozorňovat či je o ní dokonce přesvědčovat.

Při takovém jistě chvályhodném počínání ovšem snadno zapomeneme na ty ostatní. Bonhoeffer sám uvádí několik příkladů. Dá se například tvrdit o všech Ježíšových učednících, že předtím žili nějakým bezútešným, nedůstojným

anebo zavrženíhodným způsobem? A co pastýři kolem Betléma – to přece nebyli vyvrhelové, třebaže moc vážení nebyli. A mudrci od východu? Ti bohatí a vážení byli. Josef z Arimatie či Nikodém patřili k náboženské elitě. Etiopský dvořan či setník Kornelius byli rovněž představitelé *high society*.

Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní, řekl Ježíš. Obhajoval tím svůj milosrdný postoj vůči hříšníkům. Tato věta ovšem současně naznačuje, že kromě nemocných či jinak trpících tu byli (a jsou) také ti druzí. Ti sice – alespoň na první pohled – lé-

kaře či záchránce nepotřebovali a Ježíš jim svou záchranu ani nijak nevnucoval, ale přesto pro ně setkání s evangeliem bylo zlomovou událostí, která dala jejich životům nový směr.

Víc než standard

Aniž bych zpochybňoval důležitost pojmu spásy, jakož i slov souvisejících, jako je odpuštění, milosrdenství či uzdravení, mám za to, že tato slova musejí být při zvěstování evangelia doplněna jinými důrazy. Pro Ježíšovo vystoupení je klíčové zejména očekávání Božího království. V Novém zákoně je tímto královstvím samotná Boží přítomnost v Ježíši Kristu. Obecněji takto můžeme označit Boží obnovující se dílo v našem světě. Toto dílo má bezpochyby svou „spásnou“ složku: Bůh přichází, aby napravil, usmířil, oživil, aby se ujal vlády a zneškodnil mocnosti, které se mu stavějí na odpor a lidi všelijak utlačují.

Současně je ale víra v Boží království mobilizující: Boží jednání strhává člověka k tomu, aby se k němu přidal a byl účasten na velkých věcech, které jsou pro nás připraveny. Boží království dokáže nadchnout a probudit to nejlepší v člověku, jeho ctnosti, intelekt, vůli, kreativitu, fantazii. Zvěstujeme-li Boží království, které se přiblížilo v Kristu a dále působí v Duchu svatém, neoslovujeme člověka pouze v jeho slabosti a neschopnosti, ale zveme ho, aby se ve svém životě otevřel spásnému Božímu ději a dal se do jeho služeb. Kdo tvrdí, že před Boží tváří nemá vůbec nic, může tím získat alibi pro svou lenost a neochotu následovat Krista. Navzdory vši naší hříšnosti, omezenosti a nedostatečnosti Bůh v nás to ryzí sám nalézá, uschopňuje nás k svým záměrům.

Člověka, který sám sebe vnímá jako celkem spokojeného, nasyceného a slušného, nemá smysl přesvědčovat o opaku. Jistě že si každý z nás cosi nalháváme, málokdo se umí na svůj život podívat zcela pravdivě, bez iluzí o sobě; k podstatným rysům hříchu patří, že sám sebe skrývá, zlehčuje a relativizuje. Nemyslím si ovšem, že by rozbíjení těchto sebeklamů byla ta správná misijní strategie. Spíše bychom měli tomu spokojenému člověku nabídnout cosi víc. Totiž víc než to, co patří k standardní náplni jeho života. Víc než jen kroužit kolem sebe sama a svých potřeb. Víc než hledat smysl v krátkodechých záležitostech. Víc než potlačovat vlastní křehkost a smrtelnost prací, zábavou a konzumem. Víc než hodnotit sebe sama výhradně v závislosti na vlastním výkonu.

Toto „víc“ není prostě jen zesílený altruismus, ale především naděje, že jsme – řečeno s apokalyptem Pavlem – spolupracovníci na Boží stavbě (1K 3). Ve víře v Krista vzkříšeného smíme doufat, že nic z toho dobrého, co zde na zemi na této stavbě vybudujeme, se neztratí, avšak stane se stavebním kamenem života věčného. Proto má třeba smysl se zastávat slabých, usilovat o život v pravdě, zasypávat příkopy mezi lidmi, tvořit pokoj, sloužit bez nároku na protislužbu. Protože to vše má věčnou budoucnost, která je nakonec v rukou Božích, a nikoli v těch našich. ►

Právě uprostřed této stavby snad takový nasycený člověk pochopí, že svou sílu nemá tak úplně ze sebe, že za své schopnosti vděčí někomu jinému, že si své štěstí nevytvořil zcela vlastníma rukama. Snad si uvědomí, že navzdory vši své dobré snaze zůstává vůči svým bližním dlužníkem. Snad nahlédne svou odkázanost na Boží milosrdenství a pomoc. Snad mu dojde, že

v hodině své smrti se nebude moci chlubit ničím z toho, co zde na zemi dokázal, ale bude moci pouze vyznat svou nedostatečnost a svěřit se Boží bezmezné lásce. Snad přijde na to, že slova pokání a spása nejsou muzeální kousky, ale žitá skutečnost. Skutečnost víry.

Ondřej Kolář, ilustrace v rubrice *Téma*

Petra Fischerová

ROZHOVOR S HOUSLISTOU BENEWITZOVA KVARTETA ŠTĚPÁNEM JEŽKEM

Musíme vědět, co chceme sdělit

O tom, jak souvisí přiměřenost s tázáním po smyslu naší činnosti

Štěpán Ježek je hudební pedagog a člen Bennewitzova kvarteta, komorního souboru evropské úrovně. Soubor získal řadu prestižních domácích i zahraničních ocenění. Nahrál kvartety Leoše Janáčka, Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a mnoho dalších děl. V sezóně 2019/20 Bennewitzovo kvarteto hostuje v hamburské Elbphilharmonie, vrátí se také do Izumi Hall v Ósace, kde v roce 2005 převzalo zlatou medaili a v Orléans se zapojí do kompletního provedení všech kvartetů L. van Beethovena.

Klasická hudba je už léty prověřena.

Mohlo by se tedy zdát, že správný, přiměřený způsob její interpretace už je dán, není co objevovat. Je to tak?

Nikoliv. Změny v přístupu někdy bývají i dost ostré. Na konci 19. století třeba nepřijali do Vídeňské filharmonie jistého Fritze Kreislera, mladého, talentovaného, nekonvenčního a také poněkud nevázaného houslistu. Kariéru si komplikoval už tím, že když se někde vypracoval,

hlavu mu zamotala nějaká dáma, za kterou odešel a musel začínat znovu od nuly. V houslové hře ale především udělal jako první tu převratnou věc, že začal tóny vibrovat, což bylo mimo všechny dosavadní zvyklosti. Právě kvůli tomu Kreislera od konkurzu vyhodili – takhle že se ve Vídni hrát nebude. Kreislerův způsob hry byl prostě za hranou, nesmysl, absurdita. Kreisler ovšem vytrval, dál svůj styl propracovával, a protože hudebník byl skvělý, stal se ve své době nejslavnějším houslistou na světě. Stačilo pár let, a co bývalo mimo veškerý vkus, uměřenost, normu, se stalo interpretačním vrcholem a časem i normou. Když pak v druhé polovině 20. století někteří interpreti barokní hudby začali hrát zase bez vibrata, jak se říká „rovně“, protože na základě studia dospěli k závěru, že je to barokní hudbě přiměřenější, ocitali se z pohledu mnohých mimo dobrý vkus. Co je přiměřené, se vždy znovu musí objevovat a často i vybojovávat.

Něco se ale možná opakuje. Když například začínající talentovaný hudebník získá jistou suverenitu v ovládání nástroje, prsty už mu rychle běhají po hmatníku, chce hrát hlavně

nahlas, rychle, energicky. A potřebuje asi dostat nějaký impuls, aby si uvědomil, že takový způsob hraní nemusí hudbě vždycky prospívat.

To ano. Dnes se k tomu ještě přidává nový problém, související se snadnou dostupností nahrávek. Když student cvičí nějakou skladbu, je už dnes běžné, že jde na internet a tam si pouští videa, jak danou skladbu hraje nějaký zrovna uznávaný špičkový interpret. A podle něho se učí. Na jednu stranu je dobré mít stálou možnost porovnávat se s těmi nejlepšími, na druhou stranu to vede k napodobování. Všichni

Štěpán Ježek

pak zní stejně. Dřív to bylo tak, že jste ty nejlepší houslisty měli možnost slyšet jen párkrát v životě, a měli jste z toho zážitek na celý život. Nakoplo vás to, inspirovalo, ale nebylo možné pustit si toho houslistu třicetkrát tam a zpátky a učit se jeho interpretaci zpaměti. Museli jste se propracovat k interpretaci vlastní. Neztrácela se v tom ta osobitost.

Jak to probíhalo u vás? Kdy vy jste se setkal s tím, že nestačí hrát jenom technicky dobře?

To šlo samozřejmě postupně a trvalo to dlouho. Musíte potkat lidi, kteří vás správně nasměrují. A také je nutná otevřenost, aby měl člověk sílu a odvahu znovu padnout na kolena a dál se učit. Není to úplně samozřejmé. Člověk zná noty, technicky ovládá nástroj, skladbu zahraje, má tak v ruce něco faktického. Když vám pak někdo

řekne, že to nestačí, protože abyste hráli opravdu dobře, musíte sledovat ještě nějaké další hodnoty, zní to na první poslech dost neuchopitelně, esotericky. Je snadné se k tomu obrátit zády.

Kdo tedy nasměroval vás?

Na konzervatoři určitě moje paní profesorka Zárubová. Vedla mě k tomu, abych si všimal, že není všechno stejné: jedna a tatáž hudba se dá hrát více způsoby a také každé stylové období vyžaduje odlišný přístup. Pro člověka, když je mu 15, není lehké tohle všechno zpracovat. Ale vedlo mě to asi k jisté myšlenkové otevřenosti, což se pak zásadně zúročilo při dvouletých studiích v Madridu u Reinera Schimda, houslisty Hagenova kvarteta. Schmidt patří ke světové špičce a sama skutečnost, že si nás vybral jako studenty, znamenala pro naše kvarteto obrovský úspěch. Měli jsme být na co pyšní. Jeho první reakce, když jsme před ním na hodině poprvé zahráli, nás ovšem vykolejila. Chvilí se na nás díval, a pak řekl jenom: „Skutečně?“

Co to znamenalo?

Že když hrajeme, samozřejmě chceme hudbou něco sdělit (pokud nic nechceme sdělit, není důvod, abychom hráli). No a jemu to naše sdělení nepřišlo moc přesvědčivé. Proto se nás ptal, jak jsme to mysleli. Schmidt nám také radil s technikou, ale především po nás chtěl, aby to, co předvádíme, dávalo smysl. Uvedl nás do nové situace, kterou jsme předtím nepoznali: všechno, co uděláš, musí mít význam, důvod, musíš vědět, co děláš, proč to děláš. A náš pohled na interpretaci hudby to proměnilo. Hudba je jazyk. Ne tak konkrétní jako řeč slov, přesto je to ale jazyk, který nese nějaké myšlenky. Naším úkolem je v tom jazyce se zorientovat, myšlenky pochopit a přiměřenou interpretací je předat. Protože ony jsou tím hlavním důvodem, proč hudba vzniká.

To ovšem není běžný náhled. My většinou žádné myšlenky v hudbě nehledáme.

Tohle strašně dráždilo – dej mu pánbůh věčnou slávu – dirigenta Nikolause Harnoncourta. Napsal celé knihy o tom, jak byla hudba degradována na pouhou kratochvíli, relax, a že to je něco nevídaného. Jistě ne každá hudba nese myšlenku. V archivech leží tuny not, ve kterých žádné sdělení není. Jde o muziku, která vznikala pro příjemné posezení u jídla. Nic se v ní neode-

Bennewitzovo kvarteto

hrává – a taky není důvod se k ní vracet. Většina klasické hudby, ke které se dodnes vracíme, je ale významy nabitá. Pokud o tom nevíme, je to jako kdybychom četli dejme tomu Hamleta jen jako směsici zajímavých slov, která mají pěkný rytmus, na konci řádků se někdy dokonce rýmuje a my z toho máme libý pocit. Kvůli tomu to ale Shakespeare skutečně nepsal. Chtěl něco sdělit. S velkými skladateli je to podobné. Při komponování často překračovali konvence své doby, riskovali tím neúspěch u posluchačů, tvořili v podmínkách dost nepohodlných někde při svíče. Je absurdní si myslet, že to všechno

podstupovali proto, aby výsledkem bylo jen hudební potěšení.

Jaké skladby teď chystáte a co jimi chcete sdělit?

Je rok 2020 a tedy velké Beethovenovo výročí; pro nás to konkrétně znamená nastudovat Beethovenovy kvartety, zvláště ty pozdní. Beethoven je psal v osobně velmi trýznivé situaci: už úplně ztratil sluch, což prohloubilo jeho sociální izolaci. V osobním životě zažíval tvrdá zklamání. Přesto a navzdory tomu tvoří ve svých kvartetech tu nejlíbeznější hudbu. Zároveň se v jednom jeho notovém zápisu najde poznámka, že to má znít „přiškrceně“. A pak napíše pro kvartet Velkou fugu, která zní jako úplná destrukce všeho. Jenom stručně se snažím nastínit, na jakém poli se teď pohybujeme a v čem se musíme vyznat. Není to vůbec jednoduché, protože v kvartetech jakoby proudil Beethovenův vlastní život. Jsou velmi intimní a v intimní atmosféře probíhalo i jejich původní provedení. Hrály se jen pro úzký okruh Beethovenových mecenášů a přátel. Jedním z nich mohl být i Goethe, který si pak zapsal, že poslouchat smyčcový kvartet je jako sledovat rozmluvu čtyř inteligentních lidí. My dnes ovšem stojíme před otázkou, jak kvartety provést před dvanácti sty lidmi, kteří večer přijdou do Dvořákovy síně v pražském Rudolfinu. Takové okolnosti si tehdy nikdo nedovedl představit. Možná jen Beethoven sám, při své pověstné odvaze. Najít přiměřený způsob interpretace pro nás každopádně nebude vůbec jednoduché.

ptal se Adam Šůra, foto Kamil Ghais

OZNÁMENÍ

Nabídka bydlení se správcovstvím sborového domu

Sbor v Hronově hledá správce svého sborového domu v Tisu (Orlické hory).

Nabízíme byt 2+1, 107 m², s garáží a zahradou, za zvýhodněné nájemné. Nástup možný od dubna 2020. V případě zájmu nás kontaktujte na telefonu 737 925 710 nebo pomocí emailové adresy hronov@evangnet.cz.

V jaké oblasti svého života potřebujete najít správnou míru a jak ji hledáte?

Celý svůj dospělý život hledám správnou, spíš vůbec nějakou míru poslušnosti vůči autoritám. Měl jsem velké štěstí vyrůstat a jako kluk zrát v prostředí, kde si ti nejbližší autoritu nevynucovali. Nemuseli. Měli ji v sobě jako atraktivní lidskou kvalitu. Nalézt správnou míru poslušnosti vůči těm, kteří jsou nadáni mocí, je pro mě těžké. Stačí párkrát podlehnout pokušení udělat z člověka boha, a vezete se. Jak hledám správnou míru? Skrze lásku. Žena mého srdce je trinitární teoložka. Její vztah ke studentům a lidem je úžasný. Učím se od ní lidskému spolužití. Odezírám, jak lze v druhém objevit skrytou kvalitu a být poslušný do té míry, abych se sám za sebe a za nás nestyděl.

Zdeněk A. Eminger

Správnou míru opakovaně hledám v tom, kolik čemu věnovat času. Je tolik smysluplných oblastí, kterým stojí za to se věnovat. Namátkou: studium, děti, má žena, vztahy s lidmi ve sboru i v obci, rodiče, kteří už potřebují s ledasčím pomoci... Někdy se mi stává, že když dělám jedno, mám nepříjemný pocit z toho, že zanedbávám druhé. Správnou míru v tom, kolik čemu věnovat času, hledám těžce a čas-to pod tlakem vnějších okolností.

Lukáš Klíma

Jak moc jsem byla v životě „uměřená“? Alkoholu jsem nikdy nepropadla, poslední cigaretu jsem ale zahodila teprve před pěti lety. Nepřejídám se. Vždycky jsem pilně „turistikovala“ a pravidelně cvičila. V posledních letech ale poněkud lenoším. Mohlo by se říci, při dovršených 82 letech, že mám už na lenost právo. Avšak herež! Dokud jen trochu můžeš, babi, tak se hejbej! (To by mohlo být novoroční předsevzetí... Tak mi držte palce.)

Lída Janská

Co je to za otázku? Přece ve všech! Ve zdravé výživě, v pitném režimu, v tělesném pohybu, v duševní práci... Jakmile něco přeženu, škodím si. Jakmile něco zanedbám, škodím si také. Všeho s mírou, říkaly babičky a měly pravdu. Kupodivu to platí opravdu všude, kde mohu něco přehnat v dobrém

*Obžerství ze souboru barokních soch neřestí
M. Brauna na Kuksu. Foto Dezidor*

i ve špatném – mohu se unudit i ubavit, ujíst, upít, ustarat, dokonce i usloužit bližním k smrti. A jak hledat správnou míru? Žít střídavě a pestře a příliš si nad tím nelámat hlavu, protože i uvažování o správné míře může být nadměrné a ubírat mi vzácný čas života.

Zdeněk Susa

JPI

SYNODNÍ RADA

Z titulů projednaných synodní radou na zasedáních 28. 1. a 11. 2. vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu Kamila Vystavěla za faráře v Prostějově na plný pracovní úvazek; Josefa Bartoška za faráře v Soběhrdech na poloviční úvazek; Václava Hájka za jáhna v Ujkovicích na úvazek 40 %; Jany Rumlové za farášku v Šternberku na úvazek 75 %; Karla Müllera za seniorátního faráře pro mládež Pražského seniorátu na plný úvazek.

SR poskytla Romaně Čunderlíkové neplacené volno do pěti let věku dítěte; udělila Pavlu Klimešovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře; vzala na vědomí snížení úvazku faráře v Praze-Dejvicích Pavla Rumla na 75 % a současně zvýšení úvazku farášky Magdalény Trgalové tamtéž na 75 %; přijala návrh Petra Tomáška na ukončení zaměstnaneckého poměru v církvi dohodou z důvodu následování manželky a možnosti působení v církevní službě v Německu. SR si váží ochoty bratra Tomáška i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasí se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě v ČCE.

Fakulta a bohoslovci

Synodní rada souhlasila se zápisem Jany Peřtové mezi kandidáty služby v církvi.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada udělila Romanu Mazurovi dlouhodobé studijní volno od 25. 4. do 24. 7. , v němž se zaměří při studiu v Heidelbergu na praktickou teologii, a Martině Šerákové Vlkové dlouhodobé studijní volno od 29. 4. do 29. 7. , v němž se bude věnovat duchovní a spirituální péči o seniory.

SR jmenovala Elišku Sochůrkovou členkou poradního odboru pro práci s dětmi; členy Martinského grémia jmenovala Daniela Knotka (předseda), Štěpána Esterleho, Štěpána Grolla a Jana Zemánka.

Podle sdělení celocírkevního odboru mládeže přestává být prioritou hledání celocírkevního faráře pro mládež. Osvědčuje se spíše praxe seniorátních farářů nebo pastoračních pracovníků. SR ukládá Ondřeji Titěrovi oslovit seniorátní výbory ohledně práce s mládeží v seniorátech.

Hospodářské věci

Synodní rada souhlasila se jmenováním Aleše Dobrovolného členem komise pro výstavbu škol Evangelické akademie.

Ekumena

Synodní rada schválila použití mimořádné sbírky na pomoc uprchlíkům v táborech v Řecku – výtěžek se rozdělí rovným dílem mezi organizace *Chios People's Kitchen* (připravuje jídlo pro uprchlíky na ostrově Chios) a *Perichoresis* (organizace zřízená řeckou evangelickou církví pomáhá uprchlíkům ve městě Katerini).

Eva Marková podala zprávu z regionální konzultace pro ženy, která se uskutečnila v listopadu ve Varšavě.

Diakonie

Synodní rada uvolnila prostřednictvím Střediska humanitární a rozvojové spolupráce částku 50000 Kč z Fondu sociální a charitativní pomoci pro ukrajinskou organizaci Otcův dům, která pečuje v Kyjevě o děti na ulici, a 50000 Kč pro organizaci Dům milosrdenství, jež pomáhá dospělým bezdomovcům tamtéž.

Různé

Dioráma Jiřího Trnky *Svatba broučků*, vytvořené podle příběhu Karafiátových *Broučků*, bylo zapůjčeno na deset let

Muzeu loutek Plzeň. Jako náhradu nabídl muzeum městysu Jimramov vybavení prvorepublikové školy. V dozorčí radě spolku Memento Lidice vystřídala Lenku Dobšovou Zita Nidlová, kterou do této funkce jmenovala synodní rada.

DaZ

KOMISE PRO LIDSKÁ PRÁVA

Setkání v centru Prahy připomene lidskou důstojnost

Důstojnost pro všechny, bez rozdílu původu, vyznání, orientace či sociální situace. Tak by se dalo shrnout základní poselství pochodu, který se koná v úterý 17. března v centru Prahy. Naváže na něj tradiční diskuse o problematice lidských práv.

Shromáždění pořádá Komise pro lidská práva při synodní radě Českobratrské církve evangelické spolu s organizací Člověk v tísni. Po řadě tzv. „Dnů pro Kubu“, při

nichž se organizátoři soustředili na dodržování lidských práv zejména v oblasti Latinské Ameriky, rozhodli se letos zaměřit na znevýhodněné skupiny v rámci České republiky.

Setkání nese název „Dáváme hlas poníženým“, hlas tedy dostanou příslušníci etnických i náboženských menšin, samoživitelky nebo například lidé bez domova.

Událost zahájí v 17.30 u pomníku obětem komunismu na pražském Újezdě emeritní synodní senior Joel Ruml a senátor a bývalý rektor Univerzity Karlovy Václav Hampl. Pokračuje se společným pocho-

dem centrem města. Po cestě na jednotlivých zastaveních vyslechnou účastníci příběhy lidí, jejichž lidská důstojnost je v české společnosti pošlapávána.

Od 19 hodin navazuje v Knihovně Václava Havla diskuse o lidských právech. Moderátorka Českého rozhlasu Plus Lucie Vopálenská přivítá například Noru Fridrichovou (Česká televize), Mikuláše ►

Vymětala (Českobratrská církev evangelická), Annu Šabatovou (bývalá veřejná ochránčyně práv), Lucii Argüellovou (Člověk v tísni) nebo Davida Tišera (ARA ART).

Jiří Hofman, foto Hof a Člověk a víra/

Jana Havlová

EKUMENA

Pravoslavná církev svatořečila pomocníky parašutistů, kteří zlikvidovali říšského protektora

Jako „svatí novomučedníci čeští“ byli prohlášeni pravoslavní kněží Vladimír Petřek a Václav Číkl, laici Jan Sonnevend, Václav Ornest a Karel Louda se svými rodinami a dalšími pravoslavnými věřícími, popravenými v roce 1942 v Mauthausenu. Jejich památku bude církev při-

pomínat vždy 5. září. Biskupa Gorazda (Matěje Pavlíka) svatořečila Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku za podíl na ukrývání parašutistů, kteří provedli atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha, již v roce 1987. Nyní se rozhodla mezi svaté zařadit i ty, kteří zemřeli mučednickou smrtí jako jejich biskup.

Důsledky jedné z nejvýznamnějších akcí českého protinacistického odboje – vojenské likvidace důležitého muže Třetí říše Reinharda Heydricha – dopadly na české pravoslavy velmi těžce. Po odhalení úkrytu atentátníků v pravoslavném kostele v Resslově ulici v Praze se nacistická

tická moc nemilosrdně pomstila. Tehdejší Česká pravoslavná církev byla úředně rozpuštěna. Biskup Gorazd a další dva duchovní spolu s laickým předsedou farní rady byli po mučení popraveni, jakož i jejich rodinní příslušníci a další pracovníci církve.

christnet/DaZ/

SPOLEK EVANGELICKÝCH KAZATELŮ

Sloužit? – Sborník textů z farářského kurzu 2019

Texty, které téma služby přibližují z pohledu biblických postav a pojmů (P. Sláma: *Mojžíš, služebník Boží* a J. Mrázek: *Služba v Novém zákoně*), promýšlejí souvislost diakonické služby sboru a odborné diakonie (H. Steinkamp), sdílejí zkušenosti z budování konkrétních sborových středisek (Nosislav, Přeštice) nebo zkušenosti z pohledu vedení Diakonie ČCE (P. Hanych, Š. Brodský, J. Soběslavský). K „diakonickému neklidu“ provokuje text G. Theissena. Závěrečný blok Hranice služby aneb jak jsem narazil a proč jsem toho nenechal je věnován zkušenostem tří kazatelů ČCE.

Uspořádala **Martina Kadlecová**

Upozorňujeme na starší sborníky SpEKU!

Objednávejte na <http://eman.evangelnet.cz> nebo

e-mailem na eman@evangelnet.cz

Knižnice SpEKU č. 24, brož., 96 stran,

Cena 105 Kč, u EMANa za 89 Kč.

ÚMRTÍ

Ve věku 87 roků zemřela 18. února **Anna Vencovská**, rozená Broučková, vdova po faráři Janu Vencovském. Svá aktivní léta prožila po boku svého muže v Krucemburku, Praze, Přerově a Litomyšli.

ZE SVĚTA

Velký pátek v Rakousku nakonec svátkem nebude

Velký pátek bude v Rakousku pro všechny občany obvyklý pracovní den. Rakušané měli dosud o Velikonocích volno pouze na Velikonoční pondělí, Velký pátek byl svátek pro členy starokatolické církve, evangelických církví augsburského a helvetského vyznání a evangelické církve metodistické. Pro všechny ostatní Rakušany včetně členů římskokatolické církve, ke

kteří se podle posledního sčítání lidu hlásí téměř tři čtvrtiny obyvatel země, byl Velký pátek normální pracovní den.

Soudní dvůr Evropské unie v Lucemburku ovšem na konci ledna rozhodl, že rakouský zákon o velkopátečním svátku je diskriminační, neboť nepřístupuje ke všem obyvatelům země rovně. Lidé budou mít právo pouze na takzvaný „osobní svátek“, čili nahlášené volno, které se odečítá z celkového počtu dní řádné dovolené.

Čeští senátoři schválili v roce 2015 návrh zákona, který rozšířil velikonoční svátky o Velký pátek, o jediný hlas. Pro jich bylo 38, proti sedm. Třicet zákonodárců se

hlasování zdrželo. V České republice tedy Velký pátek svátek je, v sousedním mnohem religióznějším Rakousku nikoli.

Novinky.cz/DaZ

OZNÁMENÍ

Ořezy a kácení stromů

Provádím rizikové kácení stromů a ořezy za pomoci horolezeckých technik. Vojtěch Páv, 725 281 406

www.lezecke-prace.cz

Sbor v Lanškrouně hledá faráře

Farní sbor ČCE v Lanškrouně hledá duchovního na plný úvazek s předpokládaným nástupem na podzim 2021.

Byt pro duchovního je součástí sborového domu. Bližší informace u kurátora sboru Jana Marka, mail: marek@kantes.cz.

Pozvánka na jarní seminář VERITAS

Veritas, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, pořádá další seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy, tentokrát s tématem: „Význam Karla II. z Lichtenštejna pro dějiny Moravy“.

S ohledem na loňskou olomouckou výstavu „Za chrám, město a vlast“ připomenou osobnost olomouckého biskupa z barokní doby doc. PhDr. Eva Melmuková, čestná členka výboru společnosti, a ThDr. Petr Melmuk, moderátor společnosti.

Seminář se bude konat jako obvykle v Pardubicích na faře Českokobratrské církve evangelické v ul. Sladkovského č. 638 v sobotu 28. března 2020 od 10 hodin. Fara je šestý dům za evangelickým kostelem směrem od centra (N50°01,974' E15°46,481').

Všichni jste srdečně zváni, vstupné dobrovolné.

MOJE CÍRKEV

Libanon – země o rozloze jednoho našeho většího kraje hostí 1,5 milionu uprchlíků, převážně ze Sýrie.

Výtěžek z letošní Postní sbírky věnuje Diakonie komunitnímu centru Tahaddi v Libanonu na předškolní vzdělávání dětí. Pokud se sbírka vydaří tak jako v minulých letech, pokryje platy pracovníků školky na jeden rok.

Hádala se duše s tělem

Osobní postřehy z letošního farářského kurzu

Zabývat se tělem? Má to pro duchovního význam? Vždyť duchovní – ať se nazývá kazatel, farář či pastor, je tu pro tu duchovní část lidského života. Tělo je třeba přenechat přece jiným – lékařům, kadeřníkům či dietologům.

Takové otázky mohly proudit hlavou každému, kdo se poslední lednový týden ubíral do Prahy na každoroční farářský kurz.

Synod naší církve dal letošnímu roku téma „zbožnost“. Téma pro promýšlení, hledání, zakoušení. A podle záměru organizátorů farářského kurzu bylo toto téma právě do jeho programu vtěleno. Ovšem v onom napětí – duše a tělo. Proč? Má tělo co říci k zbožnosti? Tedy k věci ze své povahy ryze duchovní? Nebo se pletu? Vnímám zbožnost příliš jednostranně?

Kurz byl z mého pohledu velmi pečlivě připraven, tak aby zde přišlo k slovu skutečně obojí – duše i tělo. Byly zde přednášky k jednomu i k druhému, okořeněny praktickým cvičením zakoušení těla či stvoření (ornitologická procházka) i zakoušení zbožnosti, nesené spiritualitou z Taizé. Kvalitní vhledy do jednotlivých témat přinášeli přednášející z Čech i ze zahraničí.

Hledání forem zbožnosti

Kurz potvrdil mé očekávání. Zbožnost, duchovní stránka života je pro člověka velmi důležitá. Bez ní není možné být člověkem naplno. Jedná se o rozměr člověka, který je jeho součástí, i když je dnes poněkud opomíjen. Přitom touha po duchovním, spirituálním je patrna v celé společnosti, nehledě na hranice států. Ovšem nevyužívá vždycky podobu zbožnosti, pěstovanou našimi církvemi. Spíše hledá jinde, neboť to, co církve nabízí, nenaplnuje tolik očekávání hledajících. Kurz se tedy stal také místem hledání forem zbožnosti, které mají zakotvení v církvi, a přitom jsou schopny vyjít vstříc hledání

dnešního člověka. Není to tak, že by tyto formy neexistovaly, jsou však buď zakryty nánosem dějin, či je třeba je hledat v jiných křesťanských proudech než evangelických. Zcela dle tradice staré Jednoty bratrské, která vyslala své posly do různých míst a zemí, aby hledali církve, od které se mohou poučit, jak poctivěji svého Pána ctít. Zbožnost je tedy moderní slovo, vhodné i dnes, ovšem je třeba je citlivě pěstovat, aby bylo nosné.

Tělesný rozměr

Ale kurz mi otevřel oči i pro tu tělesnou stránku zbožnosti. A to díky důrazu na vtělení Krista. Člověk ví, že Kristus přišel do tohoto světa.

synodní rada na farářském kurzu

Ovšem potřeboval jsem důrazně slyšet, že bez našeho hmotného světa by spásy nebylo. Nedošla by se k nám. Tak to náš Pán zařídil. A já to musím, chtít nechtě, také tak brát.

Naše tělo tak je vlastně něco, bez čeho bychom nemohli přijít k Bohu. Slovo evangelia k nám přichází skrze naše uši, a ta slova musela vyslovit něčí ústa. Evangelium přichází do vnitřku tohoto světa, ve kterém se pohybujeme a který důvěrně známe. Naše tělo se tak ►

stává místem, kde se o spáse dozvídáme, kde ji přijímáme. Zbožnost velmi výrazně ovlivňuje i můj vztah k tělu, které pak přijímáme jako dar, jako místo, ve kterém a skrze které se uskutečňuje naše spása.

*Jan Satke, foto Michal Vogl
a Gerhard Frey-Reininghaus*

HLAVU VZHŮRU

K čemu potřebujeme „leadery“?

Někoho, kdo má vizi, představivost i odvahu

V našem seriálu o změně se dostáváme k druhému tématu. Poté, co jsme v únorovém vydání ČB uvažovali o tom, co je vize, bude dnes řeč o způsobu vedení, „leadershipu“.

Ze všech témat, o kterých budeme mluvit, vzbuzuje toto možná největší nechuť. Zároveň však patří k nejdůležitějším: Za rok budeme volit novou synodní radu a bude to v době, kdy vstupujeme do kritické fáze přechodu na samofinancování. Pokud se nové synodní radě nepodaří využít tuto situaci jako příležitost k většímu otevření ČCE vůči okolnímu prostředí, její nástupci budou mít pro stejný úkol těžší podmínky.

Kdo je „leader“?

Jeho role není v českém prostředí právě oblíbená. Možná i proto pro ni ani nemáme vhodné české slovo – vůdce (= Führer?), vedoucí (= pionýrského tábora?), vedení (neurčitý řídicí orgán středního rodu?). Přesto se pokusím s anglickými výrazy „leader“ a „leadership“ v tomto textu podle možností šetřit.

K čemu je dobrý?

Leader je vůdčí osobnost, tahoun v čele určitého společenství, jehož úkolem je něco

nového vytvořit, projít obtížným obdobím nebo novou „vývojovou fází“.

Musí mít vizi a představivost – výsledný stav či situace se totiž obvykle hodně liší od současnosti. Musí být schopen o správnosti své vize přesvědčit ostatní. Musí mít odvahu – výsledek bývá nejistý, spoustu věcí lze zkazit, řada důležitých proměných je neznámá. A taky musí být prakticky zaměřen, aby byl schopen svojí vizi uskutečnit.

Příklady z Bible a z historie

Dobré příklady výrazných vůdčích osobností nám dodá v první řadě Bible: Mojžíš dokázal (pod Božím vedením) nepředstavitelné – uniknout se svým rozháraným a nejednotným národem z mocného Egypta. Soudci povstávali a vedli Izrael do zdánlivě ztracených bitev za přežití v zemi zaslíbené. Král David přeměnil kmenové společenství na silné království, schopné uhájit existenci v neklidné Palestině. Můžeme se podívat i do historie naší: Karel IV. – státník velkého rozhledu, který vytvořil z Čech nejen hlavní mocenské centrum, ale i jedno z ohnisek evropské kultury. Jiří z Poděbrad, který pochopil, že je nutno sjednotit rozvrácené Čechy, a opravdový protestant, který rozpoznal nutnost vrátit Čechy zpět do rodiny křesťanských evropských států.

Skutečná schopnost vést lidi není založena na formální pravomoci – člověk, který je v roli

prezidenta, ředitele, biskupa nebo synodního seniora ještě nemusí být leader. Takový člověk pouze disponuje pravomocemi, spojenými s funkcí, kterou zastává.

A kdy vlastně takovou vůdčí osobnost potřebujeme? Zpravidla v situaci, kdy se něco děje – hrozí nebezpečí, je třeba něco změnit, chceme někam dojít. Naopak pokud má vše běžet ve svých kolejích, stačí administrátor, který udržuje chod, tu a tam upraví pravidla a řády, eventuálně řeší různé konflikty, které vznikají neustále. Kdo zrovna administrátora dělá, členové příslušné instituce často ani nevědí. Existenci leadera však zaznamenají všichni.

Je to trochu podezřelé...

Způsob vedení a řízení naší církve měl dlouho právě ten administrativní charakter. Stačí se podívat na agendu jednání synodu – administrativní úkony dominují. Dlouho to také asi bylo na místě – stačilo předávat to, co jsme přijali od otců. To se ale mění.

Tahouny ovšem nemáme právě v oblibě. Jedna z našich nejsilnějších tradic – národních

- **Důvody historické:** Jako Češi a evangelíci jsme v posledních stoletích měli většinou vládce, které jsme (zpravidla z dobrých důvodů) vnímali jako špatné, nebo alespoň jako cizí. Naopak osobnosti, kterých si opravdu vážíme a se kterými se sami chceme identifikovat a jimi se inspirovat, mají spíše disidentický charakter – Hus, Komenský, Horáková, Palach, Havel.
- **Důvody teologické:** Spoléháme se přece na Boží, ne na lidské vedení!
- **Osobní svoboda:** Svoji svobodu žárlivě strážíme – nejsme zvědaví na to, když nám bude někdo poroučet! Nechceme být poslušný člen stáda! I na úrovni sborů by nám nikdo neměl říkat, co musíme, a co nesmíme – jsme přece dobrovolné společenství.
- **Stinné stránky lidské osobnosti:** I u těch, kteří se na vedoucí pozice výborně hodí, zároveň často vidíme, že jsou nadprůměrně ješitní, jsou zaměřeni na osobní úspěch a reputaci

a církevních – je dívat se na lidi s podezřením. Zejména na ty s formální autoritou. Dobrých důvodů pro to máme hodně a stojí za to, abychom si je uvědomili:

a mají otravnou touhu všude vyhrávat. Často to dokážou obratně skrývat pod schránkou kultivovaného a skromného vystupování, ale při pohledu zblízka to poznáme. Psy- ►

cholog by možná řekl, že tyto stinné stránky v nějaké míře ty „dobré“ a potřebné vlastnosti správného leadera nevyhnutelně doprovázejí. Touha po osobním úspěchu a moci má asi podobný základ a hnací sílu jako touha něco nového vytvořit, objevit či něco změnit.

Když se pak takový člověk ujme své odpovědnosti, ostrážitě sledujeme, aby nás moc neomezoval, a případně jej i z pohodlí naší ne-odpovědnosti kritizujeme. Kdo by pak měl chuť kandidovat do vedení, zejména pak tam, kde odpovědnost je značná?

Co se musí změnit, abychom o vedení stáli?

O důvodu, proč je schopnost vedení lidí téma důležité právě teď, jsem se zmínil již v úvodu. Čas se nám krátí: Díky odluce od státu se o sebe budeme muset (po dlouhých desetiletích) brzy postarat sami. Řešit ty finanční a organizační záležitosti, které by směřovaly pouze k tomu, aby alespoň část sborů přežila, nestačí. Mám vážnou obavu, že by to roztočilo spirálu blbé nálady a depresí. Potřebujeme se především snažit, aby se ČCE stala ve větší míře živou součástí naší společnosti – aby prožívala víru způsobem blízkým dnešním lidem a aby dokázala srozumitelně zprostředkovávat evangelium. Což znamená změnu řady našich zažitých tradic a vykročení do neznáma, což se těžko dělá bez leaderů, kteří mají osobní vizi.

Takové lidi potřebujeme na všech úrovních – v synodní radě, v seniorátech i ve sborech. Shodou okolností nás čekají za rok volby do synodní rady. Daniel Ženatý a stávající synodní rada se postavili s velkou dávkou odvahy čelem k hlavním problémům – iniciovali potřebné zvyšování farářských platů i odvodů do Personálního fondu, vznikl strategický plán, začalo se s řadou dalších, méně viditelných aktivit. Jasný startovní výstřel k rychlejší změně ČCE ale ještě nezazněl. Máme právo toto očekávat od kandidátů do synodní rady v příštím roce. Pokud nadcházející funkční období synodní rady nevyužijeme dobře, další pokus bude obtížnější.

Přijmout povolání a odpovědnost

Zde se ale setkáváme se svým chronickým problémem – v ČCE máme řadu výtečných lidí, ale do odpovědnosti spojené s vedením (zejména v synodní radě) se nehrne nikdo. Kromě obecné nedůvěry k vedoucí roli k tomu přistupuje řada oprávněných osobních důvodů: Budu muset rozhodovat o důležitých záležitostech, kterým nebudu pořádně rozumět! Jak budou dopadat stresy, s exponovanou funkcí spojené, na moji životní pohodu a na moji rodinu? Mám dostatečné schopnosti, abych takovou roli zvládl? Můžu si užít pěknu ostudu a ztratit kredit u tolika lidí, kteří si mě dnes váží!

Tady stojí za to se podívat na biblické případy – dokonalí lidé, kteří by věděli, že se své role zhostí se ctí, se prakticky nevyskytovali. Většinou to bylo tak, že nikdo lepší prostě nebyl a dotyčný kandidát byl velmi nedokonalý (viz třeba dlouhý seznam selhání krále Davida), neměl potřebnou předchozí průpravu a před svým povoláním uhýbal, jak to šlo. Důležitý byl ale moment přijetí.

Myslím, že je velmi důležité, abyste se vy všichni, kdo byste mohli přinést užitek svojí prací v synodní radě (a podobně i v seniorátech a ve sborech) zamysleli, jestli byste toto povolání přijali. Možná, že zrovna bez vás se něco velkého nestane! Kdyby Mojžíš řekl ne, Židé by možná doted žili v podřízeném postavení v Egyptě. Také je důležité, abychom lidi ve svém okolí, které bychom považovali za vhodné kandidáty, povzbudili – vědomí důvěry ostatních lidí je důležité! A konečně – je důležité nejenom odpovědnost přijmout, ale také přijít s představou (na počátku možná i mlhavou), co bych chtěl ve své pozici dělat, přijít s tou osobní vizí. Teprve kombinace věrohodné osoby a srozumitelné vize dělá dobrého kandidáta.

A ještě jedna důležitá věc nakonec: Naprosť většina z nás do synodní rady (ani do vedení seniorátů nebo sborů) kandidovat nebude. My ostatní musíme být k těm ve vedoucí pozici shovívaví – nemohou nedělat chyby, vždyť jsou to stejní lidé jako my. Místo kritiky bychom měli být připraveni jim pomoci. Teprve pak bude dílo společné.

Petr Štulc, presbyter sboru Praha-Jarov

Střídmost je žádaná ctnost – nejen v pústu

Svět nezachrání pár poustevníků, ale miliony lidí, kteří se uskrovnou trošku

Jana Vondrová (*1989) vystudovala žurnalistiku a environmentální studia, nyní dálkově pokračuje v oboru Studia občanské společnosti. Po žurnalistických začátcích v brněnském Deníku Rovnost pracovala jako tisková mluvčí ČCE. Od roku 2018 má na starosti drobné dárce v neziskové organizaci Hnutí Duha.

Jsmo na prahu postního období.

Co půst znamená pro tebe?

Půst jsem dřív brala jako něco, co prostě je, nepřemýšlela jsem moc nad tím, jak to naplnit nebo jaký je biblický význam toho pojmu. Teď se ale už delší čas zabývám tématem ochrany přírody, a tak mi víc a víc přichází na mysl umírněnost nebo střídmost v souvislosti právě s životním prostředím. A myslím, že to dnes podobně jako já vnímá hodně lidí. Vede to k tomu, že lidé začínají víc přemýšlet třeba o tom, v čem se mohou dobrovolně uskrovnit. Ne jenom v čase půstu, ale v životě vůbec.

K čemu je půst dobrý pro člověka osobně?

Podobně jako v adventu je to příležitost ke ztišení. V adventu však jde o radostné očekávání, které vyústí v oslavu. Postní čas je pro mě doba spíše vážnější, kdy se mohu soustředit na sebe. Je to příležitost zrekapitulovat nějaká dřívější předsevzetí, přemýšlet, co bych chtěla změnit a jak to udělat. Takové období klidu a přemýšlení nad sebou.

Byla jsi vedena k určité střídmosti doma, v rodině?

Řekla bych, že ano, i když to nebylo asi prvoplánově cílené. Nějak to vyplývalo přirozeně

z podmínek, ve kterých jsem vyrůstala. Bydleli jsme s bráchou a rodiči v dvoupokojovém bytě ještě s dědečkem. Oba rodiče pracovali v oblasti ochrany přírody, takže pro mě jako dítě byly

tyto důrazy nenásilné, brala jsem je naprosto samozřejmě. Třídít odpad nebo pečovat o okolí, to byla jasně součást mého života.

Měl na tebe v tomto ohledu vliv i skaut?

Skautka jsem byla odmalička. Nemyslím si, že by mě skaut v nějakém odříkání vyučoval, ale umožnil mi spoustu věcí si vyzkoušet. Z domu jsem měla ten příklad a ve skautu možnost si to osahat.

Studovala jsi environmentalistiku a také žurnalistiku. Na počátku profesní dráhy jsi dala přednost té novinářské části svého vzdělání.

Jak k tomu došlo?

Význam měly dva faktory. Už během studií mi byla nabídnuta práce v redakci novin – v br- ▶

něnském Deníku Rovnost. Moc si toho vážím a obdivuju ty, kteří v redakcích deníků pracují. Je to práce nesmírně náročná a není úplně dobře placena. Přitom to člověka dost pohltí, nemá vůbec čas na sebe. Po nějaké době jsem zjistila, že už mi práce v novinách dala, co mohla, a že se už začínám trápit. A v té době se hledal do ústřední církevní kanceláře tiskový mluvčí, tak jsem se přihlásila a byla vybrána. Také jsem se chtěla odpoutat od rodného Brna, kde jsem dosud žila. Ale v ÚCK mně bylo s lidmi, které jsem tam potkala, velice dobře. Jenže po čase jsem zase cítila, že by to chtělo posunout se někam dál.

Nyní pracuješ v Hnutí DUHA. Co máš na starosti?

V této neziskové organizaci mám na starost individuální fundraising neboli péči o drobné dárce. To znamená, že se starám o lidi, kteří nám posílají třeba dvě stovky měsíčně. Hnutí Duha je unikátní v tom, že je ze tří čtvrtin financováno z příspěvků dárců, větších i menších, a ti malí převažují. To znamená, že je méně závislé na dotacích nebo podobných přísunech peněz, což pro jakoukoli činnost představuje velkou míru svobody.

Má Duha i velké dárce?

Má, ale ne všichni dávají peníze. Za dárce považujeme i odborníky, kteří našim pracovníkům nabídnou třeba nějaké vzdělávání, pomůžou s kampaní nebo poradí, kde a v čem se můžeme zlepšit. Jinak bychom za takové služby museli platit...

Jakými tématy se zabýváte a co se za poslední dobu podařilo?

Duha má dva základní programy – jeden se týká krajiny a druhý energetiky. Pod nimi jsou pak jednotlivé kampaně, v nichž se zaměřujeme na konkrétní témata. Teď třeba jsme se dva roky zabývali kampaní „Zachraňme lesy“, která má dobrý výsledek – podařilo se prosadit změny v legislativě. Byla přijata většina našich pozměňovacích návrhů v Lesním zákoně, což umožní lepší hospodaření a zdravější lesy pro budoucí generace. To je velmi viditelné a konkrétní. Teď

začínáme plánovat kampaň, v níž se chceme věnovat zemědělství.

A ta druhá oblast – energetika?

Tohle téma je spjato se zavíráním uhelných elektráren, kvalitou ovzduší nebo podporou obnovitelných zdrojů energie. Zaměřujeme se také na odpady, protože Evropská unie schválila tzv. balíček oběhového hospodářství, což v sobě zahrnuje i recyklaci nebo předcházení vzniku odpadů, nakládání s bioodpadem a podobně. I v této oblasti se Duha snaží o změny v legislativě.

Jak může nezisková organizace něčeho takového dosáhnout?

Duha má dva výkonné týmy pracovníků. První tým jsou odborníci, kteří vidí problémy, vytyčují, čemu bychom se měli věnovat nebo co se má řešit, jsou schopni psát návrhy paragrafů. Rozumějí té-

matu a vědí, co by se mělo v zákonech měnit. A ti druzí, to jsou pracovníci zázemí. Kromě provozní a účetní tam patří ti, kteří vymyslí kampaň, zacílí ji a osloví lidi. A pak k zázemí patříme my, tým fundraisingu, my potom získáváme od těch lidí dárcovské peníze.

Jaké formy práce s veřejností ke svým cílům užíváte?

Důležité je oslovit co nejvíce lidí. Pokud lidé přijmou nějaký problém za svůj, ptají se, co pro jeho vyřešení mohou udělat. Říkáme jim, že můžou podepsat nějakou naši výzvu nebo petici, že můžou napsat dopis nebo e-mail svému zastupiteli nebo poslanci. Můžou přijít na nějakou debatu s odborníky, kterou pořádáme. Nebo se o tom dál bavit s kamarády, sousedy. Když ti zainteresovaní lidé začnou přibývat, když je ta jedna věc začne spojuvat, téma se stane důležitým i pro politiky. Pokud dost lidí něco vidí jako problém, začne se zajímat i politik, protože lidi vnímá především jako své voliče.

Když to nahlédneme z druhé strany:

Jak může pomoci jedinec?

Někdy se zdá, že člověk sám nic nezmuže. Ale právě to propojování lidí, to že spousta lidí chce jednu věc, donutí politiky o tom mluvit a pak i jednat. Někdo z občanů se angažuje osobně, někdo se připojí podpisem k výzvě, někdo sympatizuje, ale nemá čas, tak dá spíš peníze. Paleta forem podpory je široká. Pod výzvu „Zachraňme lesy“ se podepsalo například přes 62 000 lidí, a to je číslo, které už politiky zajímá.

Straší tě globální klimatické změny?

Jak stárnu, nahlížím na spoustu problémů racionálněji. Už nemám pocit, že musím sama zachránit svět. To jsem měla na začátku vysokoškolských studií, kdy pomalu nikdo nevěděl, co to environmentalistika je. Za dvanáct let, co od té doby uplynulo, se hodně změnilo. Ekologická témata jsou mnohem palčivější. Je to vidět i na tom, že taková Greta Thumbergová, byť ji někdo může považovat za vyšinutou holku, dokázala pojmenovat současné problémy tak, že i ji samotnou i ty problémy lidé vnímají. Nedivím se středoškolákům, že vycházejí do ulic, protože mají pocit, že musí něco dělat, a mají strach, že je už pozdě. Oni nic víc než křičet a upozorňovat na svá práva nemohou. Od toho jsme tu my dospělí, abychom jim pomohli svět změnit k lepšímu.

Co můžu jako obyčejný člověk a občan udělat já?

Každý člověk si může rozmyslet, čeho se vzdá nebo co může něčím nahradit, aniž by to nějak zásadně snížilo jeho životní standard. Někteří třeba přestávají létat letadlem. Spousta organizací i firem už má například ve svých pravidlech, že při služebních cestách po Evropě nelétají, ale jezdí vlakem. Můžou to být také drobnější každodenní věci: Najdu si, kde je nejbližší bezobalový obchod; ušiju si pytlíky ze starých záclon na ovoce a zeleninu a nebudu v supermarketu užívat jednorázové sáčky; budu topit na 20 °C místo na 25 °C – ve svetru a tlustých ponožkách je taky dobře. Svět nezachrání pár poustevníků, kteří budou žít v jeskyni a živit se kořínky, ale miliony lidí, kteří budou přemýšlet, jak se uskrovnit trošku. Náročnost života se sníží a planetě Zemi to prospěje.

Věříš, že lze dosáhnout trvale udržitelného rozvoje?

Nevím. Vezmu pro jednoduchost jen jeden problém – oteplování planety. Víme, že když bude oteplení nižší než jeden a půl stupně, nebude to mít ještě katastrofální následky. Viděla jsem spoustu různých prognóz, jak se bude teplota vyvíjet podle toho, co bude člověk dělat. A většina říká, že když začneme něco dělat hned, s technologiemi, které máme k dispozici, můžeme tu věc ještě jako lidstvo zvládnout. Pak jsou scénáře, které řeší, co se stane, když budeme ještě chvíli jenom mluvit. Ty už počítají s technologiemi, které ještě neexistují. Tím ale přehazujeme zodpovědnost za naši rozmazlenost na příští generace. A to je podle mě špatně.

Co bys vzkázala čtenářům Českého bratra?

Že nikdo z nás není bezmocný. Společně toho můžeme k lepšímu změnit hodně, když pro to ovšem budeme něco dělat. Například – nakupovat v bezobalovém obchodě nebo si obléct svetr a ztlumit topení.

připravila **Daniela Ženatá**

foto Ben Skála, a archiv respondentky

Cesta kolem světa za 80 minut

Děti z Bratské školy v divadelním představení

Naše školní divadlo se stalo už podruhé součástí projektu „Inkluze a multikulturní výchova“. Letos jsme si zvolili příběh, který množstvím zážitků bohatě vystačil a ještě se stal základem pro naše divadelní představení. V roce 1873 jej formou dobrodružného románu napsal geniální spisovatel Jules Verne, který se na nás v divadle usmíval z medailonu nad jevištěm.

Napínavý příběh Willyho Foga a jeho přátel si mnozí zamilovali díky španělskému kreslenému seriálu. Má strhující děj, mnoho výrazných a zajímavých postav, nechybí mu humor ani poselství k zamyšlení. Vypráví o přátelství, vzájemné pomoci, vytrvalosti, odvaze, o po-

nu a scénáři se během listopadu a prosince staly živé bytosti, a to se zdaleka ne každému (navíc nezkušenému a dětskému) herci povede. Mnoho postav, jejich replik a dalších nápadů se rodilo a upřesňovalo při zkouškách, a nakonec na jevišti všechny děti ze sebe vydaly opravdu to nejlepší.

moci druhým. Je to vlastně pohádka a trochu i hrdinský epos, přenesený do prostředí viktoriánské Anglie, kde středověkého rytíře nahradil moderní gentleman.

Zní to jako ideální námět pro školní divadlo a v hlavě zrál dlouho. Pár let jsme však museli počkat, až ve škole dorostou herci, o kterých jsme mohli s jistotou tvrdit, že jsou pro role pana Foga a všech dalších postav opravdu ti praví. Byla to radost a zábava s nimi zkoušet a sledovat, jak své role začínají postupně chápat, prožívat a vlastními nápady dotvářet. Z literárních postav v romá-

Děti si ve výtvarné výchově namalovaly masky opičího lidu a tropické rostliny, které se pak staly plošnými loutkami džungle v životní velikosti. Společně vytvářely také koruny a podstavce pro bysty v Reformním klubu a kapesní hodinky-mince, visící nad scénou. Naučily se opičí tanec a také působivý valčík pro výjev na palubě lodi Mongolia.

Abychom rozsáhlý příběh nemuseli hrát celý a mohli ztvárnit jen jeho nejdramatičtější části, použili jsme vyprávěčů v rolích čtenářů. Ti posouvali děj, ale také jej propojovali se současností, s životem dnešních dětí a s jejich vztahem k povinné četbě a škole.

Představení jsme si mohli spokojeně užít díky obětavé pomoci mnoha „skrytých“ lidí, kteří pouštěli zvukové nahrávky nebo obsluhovali oponu. Paní ředitelka učila děti pečlivě a nahlas vyslovovat, pan školník vše potřebné vyráběl a vozil, rodiče jako každý rok opatřili spoustu skvělých

kostýmních doplňků a rekvizit... Kobylický sbor nám na zkoušky poskytl kostel a hudební doprovod obstarala živá kapela.

Slavná premiéra byla před Vánocemi, představení jsme dali dohromady ještě jednou začátkem února. Pozvali jsme děti ze spřátelených křesťanských a soukromých škol a také naše starší kolegy z pedagogického lycea Evangelické akademie.

A tak jsme s Willy Fogem znovu prožili velké dobrodružství. S hrdinou vzdělaným, charakterním, velkorysým a odvážným. S kterým navíc není nuda. Jednoho dne se pro nic za nic, kvůli hazardní sázce, vydá na dobrodružnou cestu kolem světa. Riskuje tím svůj majetek i pověst a nezíská tím „nic – kromě štěstí“.

S využitím textu Daniela Razíma **D. Ženatá**. Foto z archivu Bratrské školy

ROZHOVOR S MARTINEM VAŇÁČEM, ODBORNÍKEM NA EKUMENISMUS

Velkolepé dobrodružství

Evangelická teologická fakulta nabízí pestré a zajímavé možnosti

Bouřlivá diskuse kolem obnovy mariánského sloupu na Staroměstském náměstí mimo jiné ukázala, že na poli ekumenismu stojí české církve stále před mnoha výzvami a nesnadnými úkoly – navzdory všemu potěšitelnému, co se v úsilí o vzájemné porozumění a sblížení doposud podařilo. Martin Vaňáč (1972), katolický historik a teolog, se ve spleti různých církví, denominací a duchovních tradic pohybuje jako ryba ve vodě. Palčivé ekumenické problémy jsme pro tentokrát ponechali stranou a zaměřili jsme se na to, jak se ekumenickým tématům věnuje Evangelická teologická fakulta, na níž Martin působí.

Jak ses jako katolík na Evangelickou teologickou fakultu vůbec dostal?

Nejsem zdaleka jediný katolík, který na ETF působí. Osvoji cestě na fakultu začnu trochu zešířena. Ještě při studiu na matematickém gymnáziu jsem po roce 1989 navštěvoval kurz studia Bible u adventistů, což byla moje první ekumenická zkušenost. Jejich znalost Bible jsem ocenil, ale vadilo mi přílišné

zdůrazňování vlastních zvláštností (např. svěcení soboty) a kritika ostatních církví. Chodil jsem také na čtení a výklady *Teologické sumy* Tomáše Akvinského pod vedením legendárního Kazimíra Večerký, které se konaly na filozofické fakultě. Tomismus v jeho podání na mne zapůsobil svojí téměř matematickou logičností. Postupně jsem však zjišťoval, že zdaleka ne všechny moje zkušenosti se dají tak snadno a logicky vysvětlit. Tak jsem kromě různých přednášek České křesťanské akademie chodil na bytové semináře, kde jsme se pod vedením Štěpána Špinky učili číst a interpretovat některé základní texty teologů jako byl Joseph Ratzinger, Walter Kasper nebo Romano Guardini.

To jsou ale samí katoličtí autoři, jak to tedy s tvou cestou na Evangelickou teologickou fakultu souvisí?

To vše u mě – tehdy už studenta historie a archivnictví na filozofické fakultě – vzbuzovalo zájem o hlubší proniknutí do teologie. Protože tehdy nebylo možné, aby na katolické teologické fakultě studovali v řádném denním studiu laici, tedy lidé, kteří se nepřipravovali ke kněžství, podal jsem si přihlášku alespoň na dálkové studium. Zároveň jsem se přihlásil na nově zřízené studium teo- ►

logie, které v roce 1995 otevřelo občanské sdružení Institut ekumenických studií v Praze. Zatímco úroveň dálkového studia na KTF mě zklamala, ekumenické prostředí, přátelské vztahy a způsob studia na Institutu ekumenických studií, který kladl velký důraz na dialog a propojení s osobní zkušeností, mě velmi zaujal. Zde jsem poznal prof. Pavla Filipiho, u kterého jsem nakonec psal bakalářskou práci o ekumenických vztazích v Čechách na přelomu 19. a 20. století. To už se odehrávalo v rámci ETF, protože během akademického roku 1998/1999 převzala fakulta toto studium jako bakalářský program s názvem Teologie křesťanských tradic.

Měl jsi ještě jinou zkušenost s ekumenismem?

Přes Institut jsem se dostal k práci v sekretariátu Ekumenické rady církví v České republice, kde jsem měl možnost se s představiteli různých církví osobně seznámit. Byla to doba, kdy se i katolická církev ekumenických aktivit výrazně účastnila. Papež Jan Pavel II. opakovaně vyzýval, aby v rámci přípravy na tzv. Velké jubileum roku 2000 došlo ke smíření a pokroku v ekumenismu. Především díky pražskému arcibiskupu kardinálu Miloslavu Vlkovi byla katolická církev u nás ekumenicky aktivní. Mohl jsem se účastnit některých zasedání Komise pro studium problematiky, spojené s osobností, životem a dílem mistra Jana Husa, a Komise pro studium rekatolizace českých zemí v 16.–18. století, což pro mě byla zajímavá ukázka odborného historického a ekumenického dialogu. Kromě toho jsem poznal i jiné formy ekumenismu, např. v rámci česko-slovenského regionu Mezinárodní ekumenické společnosti.

A jak ses stal vyučujícím na ETF?

Po semestrálním pobytu na univerzitě v Kostnici a po postupném dokončení studií na filozofické, evangelické i katolické teologické fakultě jsem se stal v červnu 2001 výkonným ředitelem Institutu ekumenických studií v Praze a koordinátorem bakalářského oboru Teologie křesťanských tradic, což bylo spojeno s částečným úvazkem na ETF. Pokračoval jsem v doktorandském studiu historie na

filozofické fakultě v Praze, vyučoval jsem církevní dějiny na Vyšší odborné škole sociálně pedagogické a teologické Jabok a podílel jsem se na výuce dějin křesťanství a ekumenické ekleziologie na oboru Teologie křesťanských tradic. Jenže v roce 2007 jsem se musel ze všech aktivit stáhnout, protože bezprostředně po narození druhého syna diagnostikovali mojí manželce rakovinu, které o rok později podlehl. I přes velkou pomoc spousty lidí to byla dost složitá situace, protože rakovina v naší rodině

opravdu řádila, poměrně krátce po sobě zemřela moje babička a oba moji rodiče. Se dvěma malými dětmi na krku jsem ani neměl moc času a energie přemýšlet, co dál.

Jak v tomto těžkém období pokračovala tvá akademická dráha?

Zpětně viděno bylo pro mě velmi důležité udržet s fakultou kontakt. Znovu jsem se pustil do doktorského studia historie a byl jsem přijat na částečný úvazek jako asistent na Ekumenickém institutu ETF u prof. Pavla Filipiho. Kromě výuky na Teologii křesťanských tradic jsem se s prof. Filipim podílel na výuce dalších oborů na ETF v rámci Kolokvia z ekumenické teologie, kde jsme probírali různá ekumenická témata. Byla to velká škola ekumenického dialogu, což bylo dáno nejenom velkými znalostmi prof. Filipiho, ale i jeho přístupem. Při výuce jsme se mimo jiné doplňovali v tom, že jsme oceňovali různé prvky v tradici toho druhého a naopak byli kritičtější k církevní tradici vlastní.

Institut ekumenických studií

a Ekumenický institut, to se lidem může plést. Jaký je mezi nimi rozdíl?

Institut ekumenických studií vznikl v roce 1994 jako občanské sdružení pro podporu ekumenického dialogu a jeho hlavním cílem byla organizace ekumenického teologického studia. Při jeho vzniku se sešli jednak lidé z předlistopadových podzemních katolických struktur kolem biskupa Jana Konzala, kteří měli dlouholetou zkušenost s organizací tajného studia teologie, dále pak vyučující z Husitské teologické fakulty a z katolické církve. Po převzetí studijního programu Evangelickou teologickou fakultou Institut ekumenických studií, nyní jako zapsaný spolek, nadále zajišťuje některé aktivity, související se studijním programem, např. dvakrát do roka pořádaná víkendová setkání zájemců o teologii, duchovní cvičení nebo úvodní studijní soustředění. Kromě toho udržuje kontakt s absolventy.

A Ekumenický institut?

Ten byl na ETF založen již v prosinci 1955 s úkolem studovat problematiku ekumenického hnutí zejména ve vztahu k aktuálním mezinárodně politickým otázkám. Jeho vznik souvisel jak s tehdejšími rozvojem ekumenického hnutí, tak také se snahou státních orgánů komunistického režimu o prosazení vlastních zájmů v tomto hnutí. Ekumenický institut měl mít např. na starosti přípravu materiálů a odborných pracovníků pro kontakt s křesťanskými církvemi a organizacemi v zahraničí.

Jestli se nepletu, existuje mezi oběma ekumenickými instituty i nějaké personální spojení...

Od roku 1992 byl ředitel Ekumenického institutu prof. Pavel Filipi, který přijal za odbornou asistentku Ivanu Noble, spoluzakladatelku a první výkonnou ředitelku Institutu ekumenických studií. Prof. Ivana Noble se po smrti prof. Filipiho stala od začátku roku 2016 ředitelkou Ekumenického institutu. Já jsem odborný asistent Ekumenického institutu a nedávno jsem se stal

předsedou spolku Institut ekumenických studií, ale jeho výkonný ředitel a zároveň koordinátor programu Teologie křesťanských tradic je kolega Petr Jandejsek, znalec teologie osvobození, který se věnuje hraniční oblasti mezi sociální prací a systematickou teologií.

A jakým tématům se věnuješ ty?

Věnuji se křesťanským církvím u nás a jejich vzájemným vztahům. Se studenty například probíráme teorii a praxi při slavení křtu a večere Páně v jednotlivých církvích a sledujeme odlišné důrazy nebo naopak společné prvky. Vzájemně uznávaný křest je totiž důležité pouto mezi křesťany a důležité východisko ekumenismu. Vstřícné ekumenické vztahy nejsou nějaký důsledek novodobé filantropie nebo zdvořilosti, ale pramení z uznání jednoho křtu. Věříme, že křtem jsme přivtěleni k jednomu

tělu Kristovu. To se ale neděje ve vzduchoprázdnu. Křtem jsme zároveň začleňováni do různých církevních společenství, která jsou mezi sebou z rozmanitých důvodů rozdělena. To je východisko ekumenismu a zároveň pobídka k jeho dalšímu prohlubování a k překonávání dosavadního rozdělení. Při studiu církevních struktur nebo církevní praxe se potvrzuje názor, že je více toho, co nás spojuje, než toho, co nás rozděluje.

Blíží se termín podávání přihlášek ke studiu na vysokých školách.

Proč je podle tebe dobré dnes teologii studovat?

Pozorují, jak se dnes mnozí ohánějí křesťanstvím nebo tzv. křesťanskými hodnotami, proto považují za důležité, abychom věděli, co to skutečně je. Uznávám, že zorientovat se v dnešním světě není jednoduché a čist znamení času nebylo snadné ani v Ježíšově době, natož teď. Křesťanské církve potřebují nejenom dobře vzdělané duchovní s širokým rozhledem, ale také teologicky vzdělané laiky. Třeba proto, aby se v praxi farností a sborů

Do 31. 3. 2020 je možné podávat přihlášky ke studiu na ETF UK do tří bakalářských programů

- Evangelická teologie
- Pastorační a sociální práce
- Teologie křesťanských tradic

a tří navazujících magisterských programů

- Evangelická teologie
- Teologie – spiritualita – etika
- Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonia.

Potřebné informace jsou k dispozici na webu fakulty: <http://etf.cuni.cz>

nepovažovalo za nejdůležitější dělat věci tak, jak se u nás dělaly vždy. Křesťané by měli hledat nové cesty, mít odvahu k experimentování a respektovat pluralitu teologií a spiritualit. K tomu je potřeba zakotvenost v Písmu a tradici církví, což jde těžko bez systematického vzdělání. Líbí se mi, že ETF nabízí různé obory a různé formy studia.

Největší zkušenosti máš jistě s programem Teologie křesťanských tradic.

Ten je přednostně určen pro ty, kdo paralelně studují jiný obor nebo studují při zaměstnání. Setkávají se zde studenti rozmanitého věku, profesního zaměření a církevní příslušnosti, samozřejmě včetně nevěřících. Každý ročník je originální, a pro nás vyučující je to výzva a obohacení. Kromě mnoha diskusí jsou pro mě cenné společné modlitby a slavení bohoslužeb, kde je možné zakoušet atmosféru vzájemného

přijetí a solidarity. Absolventi uplatňují teologii většinou jako druhou odbornost v rámci svých profesí nebo při práci ve sborech a farnostech.

Studium tedy nemá za cíl jen vyškolit pragmaticky zaměřené plánovače aktivit a projektů.

Především má připravit lidi s ochotou a kompetencí k rozmanitým podobám služby. Teologické vzdělání může výrazně pomoci překonávat vzájemné předsudky mezi křesťany a podpořit spolupráci. Pobídkou jsou pro mě slova společné katolicko-luterské deklarace, podepsané v Lun-

du v roce 2016, v jejímž závěru je ekumenismus označen za „velkolepé dobrodružství“ a farnosti jsou vyzvány, ať jsou „odvážné a kreativní, radostné a plné naděje“. Při návštěvě Světové rady církví v roce 2018 papež František označil ekumenismus za „skvělý podnik se ztrátou“. Tato myšlenka se mi líbila. Studentům říkám, že smyslem ekumenismu, resp. setkávání s druhými, by mělo být vzájemné obohacování. Na druhou stranu si myslím, že ten skutečný ekumenismus musí trochu bolet, resp. by měl částečně relativizovat „moje jistoty“, abych byl ochoten a schopen být otevřen něčemu většímu, co třeba moje dosavadní představy převyšuje. Studium teologie v ekumenickém společenství pro to může být dobrá pomoc.

připravil Ondřej Kolář

fotografie z archivu MV

Charitativních akce dejvického sboru

Příklady dobré praxe

Dejvický sbor je v naší církvi považován za bohatý. Není to, na rozdíl od některých jiných pražských sborů, dáno ziskem z pronajímaných nemovitostí, ale přičinlivostí jeho členů. Ta se projevila již při budování nové modlitebny ve Wintrově ulici před více než 20 lety.

Benefice pro Diakonii

Již zhruba 20 let však nemalé procento obětavosti nesměruje jen na provoz sboru, případně celé církve, ale i na charitativní účely. Značnou zásluhu na tom má bývalý farář Petr Hudec se svým zápallem pro Diakonii. Prakticky hned po příchodu Hudcových do Dejvic jsme začali, zprvu nepřiliš systematicky, s beneficí ve prospěch diakonické práce. Silným impulzem bylo také navázání stále trvajícího partnerského vztahu se střediskem Diakonie Stodůlký.

Pravidelnou podobu dostaly dejvické benefiční akce až v roce 2007, kdy sbor uspořádal I. ročník „Bienále pro Diakonii“. Šlo o dvoutýdenní sled kulturních pořadů, zahájených vernisáží prodejní výstavy uměleckých děl ve Stodůlkách a koncertem s aukcí vybraných děl. Výstava se pak přesunula do prostor našeho sboru.

S přípravou Bienále začínala pracovní skupina s ročním předstihem, bylo třeba připravit program, oslovovat umělce atd. A Bienále se stalo, stejně jako pozdější bazary, určitou sjednocující myšlenkou celého sboru.

Výtěžek prvního ročníku Bienále byl použit jako příspěvek na výstavbu denního a týdenního stacionáře ve Stodůlkách a stejné určení měl i výnos II. ročníku Bienále v roce 2009 a III. ročníku Bienále v roce 2011. Finanční efekt nebyl zanedbatelný, celkově jsme Středisku přispěli necelými dvěma miliony korun.

Další ročníky Bienále se pak přestěhovaly do Brna, kde bylo potřeba získávat prostředky na zbudování střediska Diakonie v Nosislavi.

Bazary šatstva

V roce 2011 a v roce 2012 se v Dejvicích konaly také první jarní bazary šatstva. Neměly ještě charitativní zaměření, ale sloužily našemu sboru, mj. k rekonstrukci suterénních prostor na klubovnu pro děti a mládež.

Již v roce 2013 jsme se ale rozhodli věnovat výtěžek bazaru (asi 40 000 Kč) Diakonii, tenkrát ►

pro zmíněné budované středisko v Nosislavi. A od té doby jsme pravidelně celý výtěžek nebo jeho část směřovali do Stodůlek. V posledních dvou letech jsme dobročinným bazarem „vydělali“ vždy přes 100 000 korun! Považovali jsme za samozřejmost, že budeme v dobročinných bazarech pokračovat i v dalších letech. Ale zdá se, že to tak nebude. Sestra Míša Grimm, která přisun šatstva a dalších věcí do

bazaru obstarávala, pro zdravotní problémy s touto záslužnou činností končí. A zatím se nepodařilo najít náhradní zdroj, takže zřejmě po deseti letech – a snad v nejlepším – naše dobročinné bazary skončí. Ale snad nás napadne něco nového.

Napsal a pro ČB upravil Jan Mašek (převzato z dějvického sborového časopisu)

foto Jiří Hlavsa

SBOR V NOVÉM JIČÍNĚ

Novoroční koncert

Varhany poprvé v plném nasazení

Jako každý rok jsme se ve sboru v Novém Jičíně v lednu sešli při novoročním koncertě. Pravidelně zde vystupuje hudební soubor Pavla Josefa Vejvanovského pod vedením sestry Anežky Michálkové a pokaždé nám připraví

nový a krásný zážitek. Letos nacvičili skladby od Benjamin Brittena, Pavla Knápka, Henryho Purcella a F. X. Brixio. Ke skladbě Princezna z Persie Henryho Purcella byly přizvány i mladé tanečnice ze ZUŠ Nový Jičín, které pohybem kompoziční myšlenku krásně ztvárnily.

Vyvrcholením koncertu bylo vystoupení našeho celocírkevního kantora, skladatele a organizátora různých hudebních kurzů, bratra Ladislava Moravetze.

Novojičínský sbor vlastnil donedávna staré harmonium, které už ale dosluhovalo, a proto

byla vyhlášena sbírka a bratr Moravetz poradil, jaký nástroj koupit. Tato záležitost vyšla velmi dobře – sbírka přinesla potřebný obnos a nové varhany se již zažily u všech našich hráčů. Byla už jen otázka času, kdy uslyšíme nástroj v plném nasazení. Tímto dnem se stal právě onen 19. leden 2020 a bratr Moravetz hrál tak, jak ho známe, tedy výtečně.

Jsm rádi, že můžeme koncerty na půdě evangelického sboru pořádat, přivítat i posluchače mimo církve a ukázat, že máme mezi sebou umělce, kteří jsou schopni oslovit široké vrstvy.

Poděkování patří všem, především našemu faráři Pavlu Prejdovi, jeho rodině, členům sboru, kteří pomohli s organizací, a také účinkujícím. Těšíme se na „zase za rok“ nebo i dříve.

Libuše Billlová, foto Petr Trnka

Slavnost ordinace a předání medaile vděčnosti

Již podruhé v krátkém čase navštívil ašský sbor synodní senior. Nejprve loni, na konci června, při česko-německých přeshraničních bohoslužbách pod širým nebem na vrchu Háj ve Smrčinách a letos o 2. neděli po Zjevení Páně. Tentokrát byl

Daniel Ženatý přivítán místním sborem při ordinčních bohoslužbách presbytera sboru Oldřicha Petrlíka, jenž byl tak slavnostně pověřen službou výpomocného kazatele, která je v Západočeském seniorátu velmi potřebná.

Ašský sbor vlastní a spravuje barokní kostel Dobrého Pastýře v Podhradí u Aše, skutečný klenot, jenž nemá v církvi obdobu a nachází se

pod zvláštní Boží ochranou. Kostel byl po dlouhá desetiletí pod neúnavnou péčí německého člena sboru a čestného kurátora Hermanna Heinricha. Ten jako poděkování církve za svou celoživotní a obětavou službu, konanou až donedávna s precizností a tvrdohlavostí jemu vlastní, vhod i nevhod a včas i nečas, obdržel týž den z rukou synodní-

ho seniora Medaili vděčnosti s pamětním listem, psaným v jeho rodném jazyce. Ke slavnostnímu předání došlo u něho doma, neboť bohoslužeb se pro stáří a nemoc už nemůže účastnit. Tak jako on, i my jsme Pánu Bohu převelmi vděční.

Pavel Kučera, foto Miroslava Kolářkov

ÚSTŘEDNÍ CÍRKEVNÍ KANCELÁŘ

Ekumenické oddělení

Aby vztahy mezi ČCE a jinými církvemi v Česku i v cizině dobře fungovaly

Ekumenické oddělení se zabývá vnějšími vztahy církve. To znamená vztahy se všemi církvemi v České republice, s partnerskými církvemi v zahraničí a také podporou vzniklých

vztahů na sborové i celocírkevní úrovni stejně jako u krajských skupin v cizině. Je to činnost organizačně náročná, pestrá a nákladná, ve výsledku však obohacující a přínášející ►

reflexi našich snah či důrazů z druhé strany. Četnost zahraničních kontaktů a vážnost, již v očích zahraničních partnerů máme, je vysoká a zavazující. Na to, jak ekumenické oddělení funguje, jsme se zeptali Daniely Hamrové.

Práci v ekumenickém oddělení dobře znáš. Jak dlouho už místo referentky zastáváš?

V ekumenickém oddělení jsem už dvacátý rok, za dobu svého působení jsem tu zažila čtyři synodní rady, tři synodní seniory, šest vedoucích tajemníků a dva šéfy ekumenického oddělení. Kolegy bych asi všechny nespočítala, skončila jsem u čísla 15.

Kolik lidí v ekumenickém oddělení pracuje a co mají na starosti?

Po odchodu Olivera Engelhardta jsme momentálně v ekumenickém oddělení čtyři – já se věnuji záležitostem kolem vztahů (delegáti do zahraničí, návštěvy ze zahraničí, organizace různých akcí, setkání apod.), Jana Špinarová má na starosti projekty, které souvisí se zahraničními dary, organizuje neoficiální návštěvy skupin z Německa a stará se také o některé putovní výstavy, jejichž přípravu naše oddělení organizuje. Kolega David Sinclair je vlastně zaměstnanec Skotské presbyteriální církve a má na starosti partnerství našich sborů se sbory ve Skotsku a ve Spojených státech, pomáhá s překlady a korekturami našich textů, učí angličtinu a je vůbec naší podporou v anglickojazyčné oblasti. Na malinký úvazek je tu s námi také Gerhard Frey-Reininghaus (někdejší vedoucí, nyní již v důchodu), který umí všechno a vypomáhá, kde je třeba. Jsem ráda, že tvoříme tým, který umí spolupracovat, případně jeden druhého i zastoupit, když je potřeba.

Činnosti ekumenického oddělení jsou opravdu pestré a rozsáhlé. Jak vypadá spolupráce s ostatními církvemi v České republice?

Hlavní těžiště leží na spolupráci s Ekumenickou radou církví, což je usnadněno tím, že synodní

senior je v současné době její předseda, takže řada úkolů je přímo na něm. Naše církve spolupracuje prostřednictvím svých zástupců v různých komitétách ERC. Jedno z viditelných společných setkání je Modlitba za domov, která se koná každý rok 28. října. Jiná věc je Noc kostelů. Jsem moc ráda, se se jí účastní stále více našich sborů. Další velmi přínosná spolupráce je v rámci tzv. komitétu, který spojuje obě členské církve Světového luterského svazu v ČR – tedy ČCE a Slezskou církev evangelic-

Daniela Hamrová v rozhovoru se členem synodní rady Ondřejem

kou a. v. Velkou radostí je pro nás také Leuenberský synod, který se opakuje vždy po dvou letech a delegáty jsou zástupci všech členských církví Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE). Považujeme za velký úspěch a dobrou značku pro českou ekumenu, že v ČR takovou platformu pro promýšlení společných témat a dlouhodobější spolupráci máme, jinde to samozřejmě není.

S kolika partnerskými církvemi a organizacemi ČCE spolupracuje?

Mezi naše partnerské církve patří 24 církví v Evropě a čtyři mimo Evropu, dále devět evropských a světových organizací. Obnáší to opravdu velké množství nejrozličnějších vztahů. Dokazuje to např. účast téměř stovky ekumenických hostů na oslavách 100. výročí ČCE.

Většina je z německy mluvících oblastí, které patří k těm exotičtějším?

Naším geograficky nejvzdálenějším partnerem je Presbyteriální církev v Koreji.

Velmi viditelná událost je Setkání křesťanů (letos v létě v Grazu), které bývá každé tři roky, a každé dva roky se koná německý Kirchentag. Jak se to týká ekumenického oddělení?

Já jsem zástupkyně v obou mezinárodních přípravných výborech, organizuji českou účast na Setkání křesťanů, koordinuji výběr účinkujících, přípravu rozpočtu i vyúčtování případných grantů. V případě německého Kirchentagu leží hlavní organizační starost na ERC, která má k tomu ustavenou ekumenickou komisi, já v ní mám na starosti jednání s německou stranou.

Jak se ČCE stará o skupiny evangelických krajanů v zahraničí?

Naše církev po odchodu faráře Petra Brodského pověřila čtyři koordinátory – faráře, kteří mají své sbory v ČR, aby převzali starost o pět českých sborů v zahraničí. Tak se Miroslav Pfann stará o sbor v Bohemce a Veselynivce na Ukrajině, Pavel Šebesta pečuje o kontakty se sborem v Peregu Mare v Rumunsku a jezdí navštěvovat také krajany ve Velikom Središti v Srbsku, Jan Krupa udržuje kontakty a podporuje sbor v Bjeliševaci v Chorvatsku a Petr Grendel dojíždí několikrát ročně do sboru ve Pstroužném v Polsku. Některé sbory ČCE mají nad krajanskými komunitami patronát a platí jim např. Českého bratra a jiné publikace. A po půlročním pobytu Mikiho a Magdy Erdingerových na Ukrajině chceme pokračovat v tradici vysílání našich farářů do Bohemky a Veselynivky na delší pastorační pobyt – letos se chystá odjet na dva měsíce Tomáš Vítek a zájemce máme už i na další roky. To nás těší.

Co ještě do vaší agendy patří?

Kromě zajišťování cest delegátů, vysílaných synodní radou do zahraničí, a doprovodu zahraničních návštěv u nás spočívá velká část naší práce v koor-

dinaci využití zahraničních darů. Snažíme německy mluvícími zahraničními partnery se každý rok setkáváme u tzv. Kulatého stolu, kde se diskutuje o plánovaných projektech, které jsou oni ochotni finančně i jinak podporovat. Naším úkolem je pak prostředkovat komunikaci mezi zahraničním dárce a subjektem, který dar využívá, a projekt provázet od začátku až do jeho vyúčtování.

Čím je naše církev inspirativní pro zahraniční partnery a co naopak my oceňujeme na příkladech odjinud?

Zahraníční partneři se zajímají zejména o českou reformaci, o postavy J. Husa, P. Chelčického, J. A. Komenského. Často obdivují, jak naše menšinové evangelické hloučky přežívaly různé doby temna, a přesto se nesemkly samy do sebe, ale zachovaly otevřenost a ochotu přijímat nové podněty a impulzy. Nevím, jestli to platí ještě dnes, ale tradičně oceňována byla také naše teologie. V současnosti dáváme našim partnerům dobrý signál např. také otevřeností k dění ve společnosti, některá prohlášení naší církve nebo synodní rady dokonce sami zveřejňují na svých webech a kladně na ně reagují. Někde mají větší zkušenosti s církevním školstvím, jinde rozvinutou práci diakonie nebo mají nápady, co s nevyužitými církevními budovami. Vzájemné předávání zkušeností pomáhá překonat pocit osamocení v problémech a usnadňuje leckdy řešení.

Co tě na práci v ekumenickém oddělení nejvíc baví? A co je těžké?

Na své práci si vážím toho, že mými partnery jsou milí lidé – ať už kolegové, faráři, členové sborů nebo ti ze zahraničí. Při jednáních s nimi nemusím být ve střehu před nějakým úskokem; často z pracovních vztahů vznikají i pevné vztahy přátelské. Těžké to máme teď bez vedoucího oddělení, práce je víc, než bychom si představovali. Ale to je jen dočasná starost. Někdy mě mrzí, když jsme pozváni na nějaké pěkné setkání, ale nenajde se nikdo, kdo by tam jel. Jenže jsme malá církev a pozvánky dostáváme hodně, a to je zase dobře, protože to znamená, že o spolupráci s naší církví je ve světě zájem.

připravila Daniela Ženatá

NÍZKOPRAHOVÉ KLUBY

Start v Rubikonu

Na cestě ze sociálně vyloučené oblasti

„Chci se stát policistkou,“ říká 14letá Jennifer. „A víš, jak toho dosáhneš?“ Chvilka mlčení. „Nevím.“ Podobné odpovědi zazní v nízkoprahařském klubu pro mládež Rubikon na kraji Vsetína několikrát. Ambice by dívky i kluci měli. Jako Romové ale narážejí na celou řadu komplikovaných bariér. Pravděpodobnost, že by je zdolali svými vlastními silami, se statisticky blíží nule. Potřebují podporu a od toho je tu právě nízkoprahařský klub Rubikon, provozovaný Diakonií Vsetín. Pomáhá nejen samotným mladým Romům, ale vlastně všem obyvatelům Vsetína.

Podle pravidel

Vystěhovat nedisciplinované a chudé romské rodiny ze zdevastovaného domu v centru Vsetína se zpočátku mohlo zdát jako chytré řešení. Lokalita na Poschle, kde část rodin našla nové zázemí, se ale ukázala jako past. Nachází se v největší možné vzdálenosti od centra, od okolí je odříznuta řekou, rychlostní silnicí a čistírnou odpadních vod. Nedaleko sice staví autobus, má ale velmi řídký jízdní řád.

Většina dospělých teď díky přetrvávající ekonomické konjunktuře dojíždí za prací. O to víc pak ale jejich děti, vázané na místo bydliště,

bojují s tím, že nemají jak smysluplně zaplnit svůj čas. Hrozí, že si bezcílným poflakováním vypěstují návyk života na ulici. V konečném důsledku by to v podobě vandalismu, krádeží a rozrůstající se drogové komunity pocítil celý Vsetín. Klub Rubikon zatím představuje na Poschle jediný způsob, jak tomuto neblahému vývoji bránit.

Děti a teenageři sem chodí totiž rádi. Najdou tu kamarády, v zimě teplo, a zajímavou činnost. Malé děti v klubu nejvíc milují kreslení nebo jen obyčejné hraní, větší pak fotbálek nebo hudebnu. Pracovník klubu Vojtěch Jano také trénuje starší kluky v boxu. Sám je Rom, romštinu ovládá, takže na něho se mladí obracejí s prosbou o pomoc a radu. Nejčastější témata jsou škola, práce, vztahy, drogy. Klub navštěvuje 120 klientů, vedou jej ale jen dva pracovníci a prostory nejsou nafukovací. Maximální kapacita je 15 účastníků. Všichni se tedy musí po skupinkách prostrídat.

Účastníci klubu jsou také vedeni k dodržování pravidel, a někdy dost nekompromisně. Starší kluci třeba nedávno projevili zájem o výlet. Pracovník klubu se ještě den předem ujišťovali, jestli zájem platí. Objednali autobus, ale druhý

každá nekázeň něco stojí. V klubu se také hodně hlídají nadávky a vulgarity. Dva kluci byli kvůli nim z klubu na jeden den vyloučeni. Na oplátku v nestřežené chvíli rozbili počítač a okno. Vstup tedy mají zakázán do odvolání.

Děti boří předsudky

Rubikon ovšem neslouží jen lidem pod osmnáct let. Diakonie Vsetín pomáhá na Poschle i dospělým. Velkou část této práce tvoří pomoc s papírováním – při hledání zaměstnání či výběrových řízeních. Důležitým cílem diakonického úsilí je také přesun rodin do normálních bytů v městské zástavbě. Díky cílevědomé sociální práci se několika rodinám už podařilo najít bydlení ve vsetínských panelácích. Tam se ovšem setkaly s nedůvěrou sousedů, se kterou bylo třeba se vypořádat.

den na místo srazu nedorazil nikdo. Důsledek: hudebna, oblíbená právě u starších chlapců, byla na nějaký čas zavřena. Aby pocítili, že

Proto se vsetínská Diakonie také snaží o praktickou osvětu. Děti z Poschly vystupují na různých veřejných sešlostech ve městě a vedoucí z nízko-
prahového klubu s nimi také vyrážejí na veřejná místa, jako je knihovna či bazén. Z počátku to nebylo bez problémů, děti si musely vyslechnout nejednu nadávku. Ale jejich taneční vystoupení na Valašském záření, festivalu, kterým se město loučí s prázdninami, už bylo přijato vstřícně. Podle pracovníků klubu si teď lidé s jistým překvapením začínají všimát, že i romské děti se třeba v bazé- ▶

nu umějí chovat slušně a pozdravit. Velmi pozitivně byly děti přijaty v roli koledníků o Tříkrálové sbírce.

Nutnost obstat před podezřívavým pohledem majoritní společnosti je pro ně sice náročný, ale také užitečný trénink. Učí se při něm systematicky postupovat, překonávat překážky, víc si věřit. Snad se díky této přípravě podaří více dětem dokončit střední školu, zatím se to děje jen výjimečně. Důvod k tomu je kromě jiného mezi Romy rozšířená nevěle řešit obtíže, zvláště pokud je přitom třeba jednat s úřady. Nedůvěra v autority a jejich podporu je obecný problém všech sociálně znevýhodněných skupin.

Objevit svůj talent

Na účet Diakonie Vsetín teď pro klub Rubikon doputovalo 225 000 Kč z předvánoční sbírky

Krabice od bot. Jedná se o důležitou finanční vzpruhu. Peníze umožní dovybavit keramickou dílnu, zaplatit lektora pro hudební dílnu a také taneční dílnu romské lektorky Gabriely Pačanové, pod jejímž vedením dívky z Rubikonu získaly první místo v soutěži Terne čerčeňa (Mladé hvězdy) v Hranicích na Moravě. Šlo o velký úspěch. Gabriele Pačanové se podařilo roztancovat i ty, které předtím nedokázaly udělat ani krok. Není totiž pravda, že každý Rom má tanec v těle.

Klub Rubikon nabízí různé programy a dílny právě proto, aby děti a mladí lidé dostali možnost objevit svůj talent. Pro jejich budoucí životní směřování je to zásadní zkušenost, ke které by se jinak vzhledem k prostředí, ve kterém vyrůstají, těžko dostávali.

Vojtěch Čepelák

POMOC MÍŘÍ DO LIBANONU

Zachráněné dětství: do školy, ne do práce

Postní sbírka 2020 pro rodinné komunitní centrum Tahaddi v Libanonu

Sámerovi je deset let. Do Libanonu utekl se svou rodinou před syrskou válkou. Usídlili se jako mnoho jiných Syřanů v chudinské čtvrti na okraji Bejrútu. Sámerův otec Ahman si z války odnesl trauma, které se rozvinulo do epilepsie. Snaží se pracovat, ale nemůže každý den. Pěticeleté rodině tak často chyběly peníze na nájem i na jídlo. Sámer proto začal pracovat v holičství. Za dopoledne si vydělal asi dva dolary. Malý příspěvek do rodinného rozpočtu byl příliš vysoká cena za to, že desetiletý chlapec nemohl chodit do školy.

Sámerova matka se obrátila na Tahaddi, komunitní centrum, o kterém se dozvěděla od žen ze sousedství. Tahaddi provozuje školu a pro Sámera se tam našlo místo. Chlapcova obnove-

ná školní docházka znamenala však pro rodinu výpadek příjmu.

Centrum ale s něčím takovým počítá. Sámer není jediné dítě z uprchlické rodiny, které stojí před dilematem „výdělek, nebo škola“. Jeho rodina dostala od Tahaddi poukázky na jídlo i jednorázový příspěvek na pračku a malá kamna. To vše díky podpoře českého ministerstva zahraničí, kterou v Libanonu zprostředkovává právě Diakonie.

Naděje do budoucna

Změna Sámerovi prospěla. Je nadšen ze spolužáků, školních výletů i pestrosti školního programu. Plánuje, že se stane učitelem tělocviku. Pilný je ale i v ostatních předmětech. I Sámerovy dvě

sestry se začaly opět vzdělávat. Starší chodí na kurz čtení a psaní a mladší zatím s podporou učitelů z Tahaddi vzdělává maminka doma. Díky systematické pomoci Tahaddi a české podpoře se

rodině hodně ulevilo. Potravinové lístky sejmuly z rodiny dřívější každodenní starost o to, jestli vůbec bude co jíst. Do budoucna tak mohou všichni její členové hledět s větší radostí.

Celková situace v Libanonu je ale velmi složitá. Země o rozloze většího Jihočeského kraje hostí 1,5 milionu uprchlíků, převážně ze Sýrie. Vládní elity přitom nespravují zemi dobře. Mizerná ekonomická situace jde na vrub jejich zkorumpovanosti, jak je přesvědčena většina Libanonců. Loni na podzim proto zachvátily zemi masové občanské protesty. Jedním z nezamýšlených důsledků byl kolaps libanonského bankovního systému. Ohrožuje to nejen živnostníky, ale i organizace pomáhající rodinám, jako je ta Sámerova.

Pro nejmenší

Výtěžek z letošní Postní sbírky proto Diakonie věnuje na další z aktivit komunitního centra Tahaddi – na předškolní vzdělávací centrum. Do komunitní školky docházejí nejen děti uprchlíků, ale i nejchudších Libanonců. Mohou si tu v bezpečí hrát, osvojit si základy hygieny a zdravého stravování. Naučí se barvy, zvířata, písmena a čísla. To vše jsou předpoklady pro to, aby

v pozdějším věku mohly chodit do běžné státní školy a získaly do života tolik potřebné základní vzdělání. Školka pamatuje i na specifické potřeby dětí s postižením, které ji navštěvují také.

Pokud se Postní sbírka vydaří tak jako v minulých letech, pokryjí prostředky z ní platy pracovníků školky na jeden rok. To je pro organizaci typu Tahaddi obrovská podpora. **Ivana Dingová**

Třináct let pomoci v zahraničí

Postní sbírku Diakonie pořádá letos po třinácté. V roce 2012 se ke sbírce připojily také sbory ČCE. Společně jsme tak pomohli ženám v Etiopii, obyvatelům uprchlických táborů v Iráku, v roce 2017 putoval výtěžek do Barmy. Dva poslední roky peníze ze sbírky slouží na Blízkém východě lidem, které postihl syrský válečný konflikt. Celkově jsme na pomoc potřebným zatím poskytli přes 6,6 milionů Kč. Vytrvalé a štědré podpory si velmi vážíme. Diakonie pomáhá především v Česku. Situace ve světě nám však připomíná, že máme hledat cesty, jak projevovat svoji solidaritu i daleko za našimi hranicemi. Děkujeme!

www.postnibirka.cz

ČTENÁŘI PÍŠÍ

5% a hlavu vzhůru!

Impulzy a úvahy ke kampani

Má-li ČCE v dosavadní podobě přežít, je zvýšení naší ochoty peněžně přispět naléhavě potřebné. Pět procent není moc, evangelikálové očekávají od svých členů biblický desátek. Apel na špatné svědomí je u nás evangeliků psychologicky dobrý tah. Zároveň jsem si ale jist, že přinese-li svých pět procent osmdesátiletá vdova, bydlící za tržní nájemné, která už tak šidí své tělo levnými potravinami, aby zaplatila léky a procedury, které naléhavě potřebuje, pak sestra pokladní takový peníz nepřijme a pozve starou dámu na dobrý oběd, při kterém s ní dané téma laskavě uzavře.

Výzvě synodní rady já přeju plný úspěch. Vedle biblického obrazu odvážné cesty mořem vidím ale také obraz firmy, která se snaží zvýšit klesající odbyť svého zboží. Dost členů církve přispívá na její činnost prostě tolik, za kolik jim – jak oni to cítí – stojí to, co od ní dostávají pro sebe a pro své rodiny. Takže být vedením, dotázal bych se všech: „Co by se mělo v ČCE změnit, abys finanční podporu, kterou jí poskytuješ, podstatně zvýšil?“ Nelitoval bych peněz na řádný „marketingový“ průzkum.

Moje osobní odpověď v naznačené či podobné anketě by asi zněla: „Kazatelský monolog by měl být vyvážen dialogem s posluchači. Osobní rozhovory s členy (možná i s nečleny) by měly být rovnocenná součást farářovy práce. Péče, kterou ve sborech věnujeme dětem, by se měla svým rozsahem a kvalitou rovnat péči, která je věnována dospělým. O existenčních problémech církve (finančních i jiných) by se mělo mluvit a psát otevřeně, konkrétně a pro všechny srozumitelně.“

Věřím, že odpovědi členů, bezpochyby velmi rozmanité, by napověděly, které složky sborového dění většina z nich vidí (teologicky jistě často naivně) jako nejdůležitější, nejužitečnější pro svůj křesťanský život a víru i pro duchovní vedení svých

dětí, a které části, případně aspekty a důrazy se jim jeví jako méně významné, případně postradatelné. To by umožnilo zlepšit práci sborů a – což je důležité, i když ne prvořadé – povzbudit finanční obětavost mnoha bratří a sester.

Protože ten, kdo utváří sborové dění, je především ordinovaný duchovní, mohl by teď vzniknout dojem, že bych rád popoháněl faráře. Snad se opravdu vyskytne i takový, který, jak povzdech Jaroslav Pechar, si odkroutí bohoslužby a biblickou a má „splněno“. Já však naopak vidím typické nebezpečí v tom, že farář – snad právě ve snaze zastavit zmenšování svého stáde – sám sebe tak popohání, až se uhoní, zanedbá svou rodinu, nakonec „vyhoří“ a odejde ze služby. Lede by možná bylo ku prospěchu uvážit, na co se soustředit, co omezit nebo čeho docela zanechat, aby na jádro sborové práce byl ještě čas a síly.

Pavel Říčan, psycholog

Vděk

Co zbývá, když zmizí řeč?

Naposledy. Zamknout dveře svého bytu. Už se sem nevrátím.

Paní Seldová, Miška, jak jí říkají přátelé, už nemůže žít sama a stěhuje se do domova pro seniory.

Hlavní potíží není špatná pohyblivost ani jiný tělesný neduh, i když to ji také trápí. Ale ztrácí se slova. Pro ženu, která dlouhá léta pracovala jako korektorka v prestižních novinách, je to obzvlášť těžké.

Mišce se stále vrací myšlenka: „Než zmizí řeč a spolu s řečí zmizím i já, potřebuji ještě něco stihnout: poděkovat.“

Vybavují se jí záblesky z dětství. Říčka, kde se koupali, lesík za domem, porostlý ostružiním, necky, v nichž se namáčelo prádlo. Několik let strávila Miška u Nicole a Henriho, lidí, kteří si ji jako neznámé děvčátko vzali za války k sobě a zachránili jí život. Zná jen jejich křestní jména. Chtěla by poděkovat.

Podobně, jako se neznámí lidé postarali o malou Mišku, se pak ona jako dospělá postarala o opuštěnou holčičku Marii ze sousedního bytu. Spřátelily se na celý život. Řetěz vděčnosti a lásky pokračuje. Již dospělá Marie je jí nejbližším člověkem. Doprovází ji do domova, navštěvuje ji, telefonuje.

„Snažím se telefonovat co nejčastěji. Jenomže telefonem je to složitější. Špatně slyší a rychle se ztrácí. A tak se hovor, aniž chci, zkracuje, ritualizuje, vyprazdňuje... vždyckys ní nakonec mluvím jako s malým děckem, a to mi rve srdce, protože vím, jaká to byla žena, vím, že četla Doris Lessingovou, Sylvii Plathovou a Virginii Woolfovou, že si stále předplácí Le Monde, i když už pročitá jen palcové titulky. Ale ptám se: Spala jsi dobře? Jedla jsi dost? Dívala ses na televizi? Když zavěším, dolehne na mě moje vlastní nemohoucnost a ztratím řeč,“ píše Marie.

Jérôme je logoped a neuropsycholog, který v domově pro seniory pracuje. Když se s nimi

setká, pokouší se představit si jejich podobu z dřívějška. „Dívám se na ně a říkám si: I ona i on milovali, křičeli, prožívali rozkoš, potápěli se, utíkali, co jim stačil dech, vybíhali schody po čtyřech, tančili celou noc. I ona i on jezdili vlakem, metrem, chodili do přírody, po horách, pili víno, ráno si přispávali, povídali o všem možném. Když na to pomyslím, cítím dojetí. Nemůžu si pomoci a vyvolávám tuhle představu, snažím se ji vzkřísit. Rád si prohlížím jejich fotky...“

Logoped Jérôme pracuje se slovy, pomáhá uchovat paměť, vzpomínat, propojovat vzpomínky s dneškem. Přichází za klienty a během procvičování řeči se poznávají a stávají se přáteli. Aspoň s paní Seldovou. Ta ho hned na začátku požádá, aby jí říkal Miška. „Víte, je smutné žít mezi lidmi, kteří vám nikdy neřeknou křestním jménem.“

Ze začátku je Mišce rozumět ještě dobře, jen některá slova se jí pletou: „Všechno. Všechno, čeho člověk flikuje... lituje, potom, když lidi ►

najednou odejdou, přiií... jen tak, chápete? To se stává, však víte. Člověk nemůže zůstat sám s tím vším, co má v srdci. Potom má z toho ty noční fúry, noční máry, víte?“

Postupem času a postupem nemoci, zvané produkční afázie, je komunikace s Miškou složitější.

Slova a řeč jsou most od člověka k člověku, a když ten most padá, zůstává po slovech prázdno, ticho. Čím slova nahradit? Zkušený logoped a psycholog Jérôme zná způsoby, jak ticho zaplnit. Otevřít počítač a dívat se na obrázky. Pustit hudbu. Estrádní písničky z doby mládí. Rezidenti to mají ve velké oblibě. Někdy to ale Jérôme neudělá. „Nechám, aby se kolem nás rozhostilo ticho, je to prostor, který je třeba umět sdílet.“

Přátelství. Loučení, odcházení. Smutek. Lidskost. A hlavně vděčnost. Na to člověk myslí při četbě knížky.

Kniha začíná slovy:

„Už jste někdy přemýšleli o tom, kolikrát za den jste řekli děkuji? Děkuji za sůl, za otevření dveří, za informaci.“

Děkuji za drobné, za bagetu, za krabičku cigaret.

Taková ta automatická, mechanická poděkování ze zdvořilosti. Téměř bezobsažná.

Občas opomenutá...

Už jste někdy přemýšleli o tom, kolikrát v životě jste poděkovali doopravdy? Vyslovili skutečné díky? Vyjádřili svou vděčnost, svůj vděk, dluh?

Komu?

Učiteli, který vás přivedl k četbě? Mladíkovi, který zasáhl, když vás na ulici někdo přepadl? Lékaři, který vám zachránil život?

Životu samotnému?“

Co zbývá, než zmizí řeč? Využít ji k poděkování.

Lenka Ridzoňová

Delphine de Vigan: Vděk

Praha, Odeon 2019, 160 s.

Švestka

Láska v exilu

Pokud se pohybujete mezi hudebníky a zajímá vás soudobá česká vážná hudba, znáte možná jméno Karel Janovický. Pokud jste z prostředí knihovnického, není vám možná neznámé jméno Sylva Šimsová.

Pro mě a generaci skautů, dospívajících v devadesátých letech 20. stol., jsou to ale Joviš a Švestka. Staří manželé, vlastně babička s dědečkem, emigranti, skauti, kteří po revoluci přijížděli do Česka ze svého domova v Londýně a pomáhali tu skauting obnovovat. Spolu se svými vrstevníky a přáteli z mládí, skauty dospívajícími po druhé světové válce, se s obrovskou energií pustili do výchovy a vzdělávání skautského dorostu. A jejich domov v Londýně

pro změnu vždy poskytoval útočiště skautům, vyražejícím po roce 90 do Anglie za studii či za prací.

Před lety jsem příběh Švestčina a Jovišova útěku před komunisty slyšela přímo od Švestky: Jak se Švestčin tatínek, sociálně demokratický politik, v létě roku 1949 dozvěděl, že mu hrozí zatčení, a začal se spěšně chystat i s rodinou – ženou a osmnáctiletou dcerou – k útěku za hranice. Jak Jovišovi, Švestčinu příteli, nabídl, ať se k nim připojí, a Jovišovým rodičům slíbil, že se o jejich syna postará, i kdyby se se Švestkou snad rozešli. Jak se pak dostali do uprchlického tábora ve zbídačeném poválečném Německu a jako by toho nebylo málo, Joviš skončil v jiném

než Švestka s rodiči. Jak Jovišovi hrozilo, že ho jako svobodného muže pošlou do Austrálie, a proto ještě v uprchlickém táboře zorganizovali Jovišovi a Švestce svatbu... Jak po mnoha dalších peripetiích se přece jen všichni společně dostali do Anglie.

Knížka ležící přede mnou obsahuje stejný příběh. Začíná na jaře roku 1949 prvním setkáním Joviše a Švestky a končí v prosinci 1950 jejich odchodem z Německa do Anglie.

Díky Švestčiniým deníkovým záznamům a dopisům, které si Švestka s Jovišem během tohoto období vyměňovali, jej máme možnost sledovat očima těch, kteří ten příběh právě prožívají.

A protože sama autorka knihy – Švestka – jejich skautské přezdívky v knize používá, používám je i já.

Pamatuji si, jak hluboce na mě kdysi zapůsobilo vyprávění babičky Švestky. Ale mít možnost dívat se teď na stejné události také pohledem Švestky coby dívky – to člověku změní perspektivu. Navíc kniha jde do větších podrobností, čerpá i ze vzpomínek Švestčiny maminky, a tak člověku intenzivněji dochází, co to znamená utíkat z vlasti.

„Když jsme po dvanáctihodinovém nočním přechodu překročili hranice, vybavila se mi píseň o exulantech z doby Komenského. Naše

situace však písní neodpovídala: Nezasvitlo nám slunko zlaté, byla nám zima, stáli jsme v blátě a měli jsme strach, abychom se v polotmě omylem nevrátili.“

Poměry v uprchlických táborech v Německu byly nepřehledné, podmínky bídné, výhled na emigraci, zvláště do země, kam by člověk sám chtěl, mizivý. Západní Evropa čelila přívalu uprchlíků z východu už od roku 1945 a ochota přijímat další postupně klesala. S plynoucím časem vzrůstala i nedůvěra mezi samotnými emigranty. V uprchlických táborech i mezi exulanty se to hemžilo špiony pro východ i západ.

Švestka popisuje, jak nemožnost něco smysluplného dělat a bezvýchodnost situace často vedla u obyvatel táborů k postupnému otupování, křivení charakteru, morálnímu rozkladu.

„Té nedůvěry! Člověk se naučí lhát zcela podvědomě. Nemáte, paní, cibuli? Ne, nemám – dřív, než si to stačím uvědomit. A cibule leží na polici celý pytlík.“

„Té špíny – kradou se i dětské punčochy. Vyčerpaná sociální komise, nadávání nespokojených ženských: 'Všichni jsou svině!' Škola nedůvěry pokračuje: Komu věřit? Jeden očerňuje druhého.“

Maiwaldovi, Švestčini rodiče, měli ve světě řadu přátel, kteří se snažili jim pomoci dostat se z Německa. Situaci jim ale komplikovalo, že se k odchodu z vlasti rozhodli poměrně pozdě, v době, kdy Západ na politiky utíkající z Československa pohlížel už značně podezíravě. A také to, že se dostali do uprchlického tábora, spadajícího pod německou správu, a z těchto táborů byla možnost dostat se do jiné země minimální. Naopak Jovišovi, který byl v uprchlickém táboře původně spravovaném mezinárodní organizací, hrozilo, že bude poslán do Austrálie. I proto se Švestka v květnu 1950 za Joviše provdala – jako manželé pak měli jistější, že budou moci zůstat spolu. Znamenalo to však riziko, že Švestka skončí s Jovišem na jiném kontinentu než její rodiče. K tomu nakonec naštěstí pro ně nedošlo, i když ani odchod do Anglie neproběhl bez dramatických zvratů. ►

Tolik ta dějová linka uprchlická. Ale pro osmnáctiletou Švestku je tohle celé pochmurnou kulisou pro ještě jiný, křehký příběh – příběh dospívání, při kterém objevuje druhého člověka a poznává jeho prostřednictvím i sebe sama. Hlavně o tom svědčí Švestčiny zápisky a její i Jovišovy dopisy. Nejspíš proto zvolila

před dvěma lety Švestka pro svou knihu název *Láska v exilu 1949–1950*. Láska, která se zrodila za pohnutého běhu dějin před sedmdesáti lety a trvá dodnes.

Alena Pudlovská

Sylva Šimsová: *Láska v exilu 1949–1950: z deníků*

a dopisů Sylvy Šimsové a Karla Janovického

Včelákov, RONADO 2019. 269 s.

UPOUTÁVKA

Slova a obrazy křesťanské víry

Po *Větech křesťanské víry* přichází Slovo s obrazy

Ondřej Macek, farář v Nosislavi, nabízí druhý rok po sobě užitečný materiál ke katechezi dospělých. Po jeho neotřelém katechismu *Věty křesťanské víry*, který jsme mohli v nakladatelství Mlýn objevit v roce 2018, vydává letos naše církev s podporou Světového luterského svazu 155 karet formátu A6 v papírovém boxu jako soubor volně navazujících. Karty jsou určeny pro interaktivní práci ve skupině i k individuálnímu použití, jako pomůcka k meditaci. Je k nim nabídnuta také metodika pestrých možností práce.

Jazyk symbolů

Karty svou formou připomínají mezi faráři hojně užívané *Obrazy života – život v obrazech* (Rainer Oberthür, Petrinum, 2014), které se vyjadřují jazykem symbolů a výtvarnou stránkou, která nechybí ani u těchto karet. K jednotlivým tématům ji obstaralo celkem devět výtvarníků: Lydie Férová, Karla Kučerová, Jana Turecká, Karolína Härtelová, Zuzana Farková, Marie Plotěná, Barbora Veselá, Eva Marie Weiss a Iva Tůmová. Karty postupně procházejí tématy jako například modlitba Páně, Desatero, bohoslužby, církevní rok a další. Výklad či úvahu na několik řádků připojuje ke všem obrazům sám autor. V některých případech jde o zhuštěné sdělení ze zmíněné knihy *Věty křesťanské víry*, jiná témata se objevují poprvé.

Nad kartami jsme při použití ve skupině zatím vždy skončili především u obsahu slov. Slovům v církvi rozumíme, o textu na kartách se navíc mluví lehce a je to snadný odrazový můstek k rozhovoru. Sdělení, které čteme, není složité zašifrováno, a přece není zjednodušující. Zároveň je, podobně jako ve „Větech“, křehce poetické. Tak se Slovo i slova stávají barevnými a voňavými obrazy. Rovnocennými vedle těch výtvarných černobílých na rubu karet.

Mluvit, koukat, mlčet

Pokusím se věc přiblížit pomocí karty, ke které máme všichni vztah a na které je zobrazena ve-

čeře Páně: *Před svou smrtí seděl Ježíš u večeře se svými učedníky, kteří mu moc nerozuměli a o pár hodin později ho zradili, zapřeli a utekli od něj. Přesto, a právě proto těmto učedníkům Ježíš říkal, že jde umřít i kvůli nim. Aby zachránil jejich život – tím, že zachránil jejich důvěru v Boha; tím, že jim ukáže, že se nemusejí bát smrti; tím, že nechá Pána Boha, aby prokázal, že jím (Ježíšem) ukazovaný život je ten skutečný. Při večeři Páně k těmto bázlivým, ne zcela chápajícím a málo věřícím učedníkům „přisedáme“.*

Předsvatební nebo předkřestní rozhovor, konfirmační setkání nebo setkání mládeže, biblická hodina nebo ranní zamyšlení, než vyrazím z domu – to všechno jsou chvíle, kdy si karty najdou místo. Mluvit nad nimi i mlčet. Nechat na sebe jejich obrazy dopadat, skládat pestrou, i když černobílou mozaiku důvěry v biblický text i evangelickou tradici. Jinak než na stránkách knihy – karty lze obracet v prstech, posouvat po stole a předávat mezi sebou. Obracet je jako pasíáns života.

Juliana Hamariová

RECENZE

Proč andělé natahují krky

Když nemůžete v neděli na bohoslužby

Hned v úvodu sbírky kázání Ester Čáskové se dozvíme, proč andělé natahují krky. Jednoduše proto, že jsou zvědaví, protože chtějí vědět, co se to děje mezi nebem a zemí, mezi Bohem a člověkem. I já jsem zvědavá a pouštím se do četby jednotlivých kázání dlouholeté farářky, kazatelky a pastýřky dvou typově zcela odlišných sborů, vesnického a velkoměstského.

Lákavě vyhlížející kniha nabízí čtenářům 34 kázání na biblické texty, která jsou určena posluchačům v kostele. Čtenář je tak při svém soukromém domácím čtení stále vtahován do sborového společenství, což je pro lidi, kteří se do kostela nedostanou, povzbuzující.

Většina kázání začíná otázkami a někdy i otázkou končí. Kazatelka se zkrátka ráda ptá a čtenáře to vede k zastavení a vlastnímu promýšlení: „Ale důvod pro misi je úplně jiný: máme toho tolik, co můžeme nabídnout, aby lidé měli bohatší život, aby se jich týkalo spasení, aby žili ve vztahu s Bohem! Aby mohli věřit, že nezvítězí zlo, ale dobro, a podle toho žili. To je naše poslání a pověření ke svědectví...Dostali

jsme víru, máme v ruce Bibli a jsme obklopeni společenstvím církve. Tolik toho máme. A co s tím děláme? Jak to využíváme? Jaký ‚profit‘ z nás Pán Bůh má?“

Velmi oceňuji kazatelčinu práci s poctivým výkladem biblických textů. Mnohé se dozvíme a pochopíme. Zvěst kázání je někdy laskavá a útěšná, jindy naléhavá, vždy však srozumitelně podaná. Kazatelka se nebojí být kritická ►

k sobě i k církvi. Jejím prvotním zájmem jsou vztahy s Pánem Bohem, s druhými lidmi a také se světem, ve kterém žije: „Když přemýšlíme o smrti a posledním soudu, většinou se nám honí hlavou naše viny. Co jsme udělali špatně, co nám Pán Bůh může vyčítat, protože si to vyčítáme i my sami. Ale tady se vůbec nemluví o tom, co udělal ten správce špatně. Jde o to, na koho nebo na co teď myslí! Nevrtá se ve starých chybách, které už stejně nemůže napravit. I to je totiž projev sobectví. On se zamyslí a rozhodne se, že se bude věnovat druhým lidem. Změní svůj postoj k nim. V situaci vlastní krize se snaží prospět svým bližním.“

Knížka má tvrdší desky, které je možno použít zároveň jako záložku. Je praktické, že biblický text je celý vypsán, kázání si tak mů-

žete přečíst kdekoliv. V knize naleznete několik drobných a hezkých ilustrací od Lenky Pechové, její barevný anděl zdobí obálku. Na konci knihy je krátce představen toleranční sbor v Moravci, kde kazatelka působila. Na zadní záložce je hezká fotografie usmívající se Ester.

Doporučuji vám přečíst si každý den jedno kázání, pořádně je promyslet. Jde o hutný, i když velmi jasně podaný text. A pokud máte ve svém okolí někoho, kdo by toužil prohlubovat svůj duchovní život, vřele doporučuji tuto knihu věnovat jako dárek. Jsem moc vděčná, že tahle moudrá a inspirativní sbírka kázání z evangelického prostředí vyšla.

Romana Čunderlíková

*Ester Čašková: Proč andělé natahují krky.
Českobratrská církev evangelická 2019, 173 s.*

Braňme svoje děti

O ztracené ovečce a dobrém pastýři

Číst si s dětmi pohádky. Nesporně bohubíba záliba jak pro dětské posluchače, tak pro toho, kdo je zrovna předčítá. O tom, že pohádka (tedy dobrá pohádka) patří k četbě kvalitní, vůbec nemá smysl debatovat. Tím spíš, že náleží právě dětem, na něž se útočí tak neskutečným kvantem odporného nevkusu; rodiče takto aspoň mají v bohaté nabídce růžových koníčků, fialových panenek a zápasníků v kosmických oděvech nějaké pevné body. Bojím se totiž, že pro děti je toho hnusu, měřeno jednotkou objemu, snad ještě víc, než co se valí na nás, dospělé.

Je příběh o ztracené ovečce a dobrém pastýři z Lukášova evangelia pohádka? Přináší dobrou zprávu? Ano. Mohl se skutečně stát? Proč ne? Klidně mohl. Bude se líbit malým dětem? Ano, zvláště když se trochu přikráší, když se rozvine, jaký malér a komu se přihodil. A když to nebude ovce, ale ovečka, a taky když se to celé neode-

hraje v pěti větách, ale budou nám vyprávět, kdy a kde se to stalo, zda byla tma, jak asi bylo té ztracené ovečce, jak zoufalý byl její pastýř. A jakou pak měli všichni radost. To Ježíšovo

podání, přiznejme, je pro dětské uši trochu suché, trochu moc rychle zamíří k cíli, tedy k tomu nalezenému, kajícímu se hříšníkovi. Může tedy

být tohle podobenství i pohádka? Myslím, že ano a bude to tak dobře.

Takhle nějak to zřejmě autorky Ráchel Bícová a Ilona Komárková se svým vyprávěním myslely. Pohádka s ovčím pozadím se jim podařila náramně. Kdo z nás, kteří alespoň hrubý přehled v biblických knihách máme, by příběh o ztracené ovci z Lukášova evangelia (L 15,1–7) neznal? A koho i mezi dospělými by nepotěšilo, když tahle ovce dostane jméno, má na krku zvonček a můžeme se na ni podívat na obrázku?

A co bych ještě považovala za správný, pohádk-

kový rozměr? Ten biblický záměr, podobenství s kajícím se hříšníkem, se tu uchová, ale vejde se do jedné věty, a dotýčný tu není nazván „hříšník“, nýbrž je to „člověk, který prosí Boha za odpuštění“. Pro dětská oušička mi to připadá přiměřenější.

Pohádka je krátká, i s obrázky tak akorát, než se jde do postýlek; na jedno čtení.

Jana Plíšková

Ráchel Bícová a Ilona Komárková:

Ovečka Barborka

Praha, Samuel 2011, 31 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Střídmě o půstu

Kalendářně je sice stále ještě zima, ale už od půli ledna se nedá přehlédnout, že jaro netrpělivě tluče na dveře. Možná i proto zkoumáme, do jaké míry se jim povedlo držet novoročních předsevzetí. Vlastně to jedno, notoricky známé „v příštím roce se budu stravovat střídmě nebo dokonce budu držet dietu“.

Myšlenkám na jídlo věnuje člověk denně spoustu času, a to nemluví o energii, kterou vydá na jeho přípravu. Proto se v Bibli často doporučuje půst nebo střídmé užívání jídla – aby byl prostor pro myšlenky jiného druhu, např. na Boha, pokoru, milosrdenství etc. Před různými svátky nebo i během nich bývá půst dokonce povinný. Je to zvláštní. V době, kdy tato nařízení vznikala, se do sytosti člověk najedl jen zřídka, o maso skoro nezavadil a jedl, když bylo co.

Jaký tedy mohl být pravý účel půstu? Komu měl půst opravdu posloužit? Možná, že vás to pobaví, někoho třeba i pohorší, ale nemohu jinak: Myslím, že půst měl i emancipační rozměr. Ano, nepíšu z hladu, právě jsem byla na obědě, myslím to vážně. Sama se divím, že to přede mnou ještě nikoho nenapadlo. Vymýšlením jídelníčku a přípravou jídla jsem nejvíce času totiž strávila na mateřské dovolené.

Věčná otázka: Co a kdy nakoupit, v kolik hodin začít vařit, co se zbytky – nechat je v lednici nebo rovnou šoupnout do mrazáku? Na co jste se ptal? Ne, ještě jsem neměla čas si v klidu přečíst váš článek o pomoci chudým dětem, ani ten předtím o pokoře a smíření, stihla jsem založit recept v kuchařské knize, ale zatím nic víc.

Od té doby, co se stravuji v zaměstnání a dítě ve školce, se mi uvolnila kapacita mozku i duše pro uvažování nad jinými věcmi než „helimadoe“ snídaněsvažinkaobědsvažinkavečeře. O Vánocích jsem si plně uvědomila dosah nařízení o půstu. Na Štědrý den jsem měla opravdu Boží pokoj. Příkázání „Pomni, abys den sváteční světil“ bych doplnila vsuvkou: „Nevařím!“

Pavla Hájíčková

3

HERLÍKOVICKÉ VÝPRAVY A ROZPRÁVY

15. - 21. 6. 2020

Pobožnosti pod vedením Joela Rumla,
Nordic Walking s Miriam Batlovou
a ubytování v horskydomov.cz

Přihlašujte se do 31.3.2020
na email: miriam.batlova@gmail.com

Cena: 3 700 Kč (plná penze)

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plišková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,
Jan Kirschner, Ondřej Kolář,
Tomáš Pavelka, Jaroslav
Pechar, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto Pavel Capoušek

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

čísla 4/2020 je 15. 3. 2020

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

V roce 2020 se Český bratr věnuje ctínostem. V čísle 4 přichází na řadu spravedlnost.

Pro lepší start do života

Posní sbírka 26. 2. – 10. 4. 2020

Podpořte s námi konání školky v Libanově pro děti
sestávající uprchlíků z důsledků sběratelských rodin

www.posnibirka.cz

Diakonie
Evangelická církev v České republice

UBYTOVÁNÍ PRO FARNÍKY **CHKO TŘEBOŇSKO**

SKVĚLÉ PRÁZDNINY PRO SKUPINY A RODINY

- ✿ Klidné místo uprostřed lesů a rybníků
- ✿ Možnost cyklovýletů po rovinkách, koupání, vodáctví a rybaření
- ✿ Nově vybavené chatky, kuchyně, pokoje a společenské místnosti
- ✿ Nové WC a sprchy
- ✿ Kapacita 70 míst

www.chatkynajihu.cz

604 55 13 05

Představení u příležitosti 350. výročí úmrtí Učitele národů

Chermon uvádí scénické oratorium
na motivy díla Jana Amose Komenského

Labyrint

Autorka Jarmila Beková
Režisérka Hana Mikolášková
Dirigent Joel Hána
Výprava David Janošek

Poutník Daniel Rymeš
Všeživé Radek Novotný
Speciální host: Jan Sklenář

8. 3.

Brno
Sono Music Club

20. 3.

Olomouc
Výstaviště Flora

28. 3.

Praha
Obecní dům

Předprodej vstupenek v síti Ticketlive

www.ticketlive.cz

www.chermon.cz